

**Concept notulen van de openbare vergadering van het
Algemeen Bestuur van Waterschap De Dommel op 8 juli 2026 in Boxtel**

Voorzitter *E. de Ridder, watergraaf*

Secretaris *H.J. Kielenstijn, secretaris-directeur*

Aanwezig:

de leden: F.H.G. Aarts (50PLUS), C.J.W.M. Aerds (Water Natuurlijk), M.W.A. Bemelmans (Water Natuurlijk), P. van Benthem (PvdA), M.G.M. de Bijl (Water Natuurlijk), M.M.F. Dewachter (Water Natuurlijk), I.M. van der Honing (PvdD), W.H.M. van der Hulst (CDA), J.W.M. Kuppens (VVD), J. Lammers (PvdD), V.E.C. Lokin (Natuurterreinen), E. Niemeijer (BBB), S.J. Peeters (VVD), B.F.A.M. van Rijckevorsel (Natuurterreinen), H.L.S. de Rooij (PvdD), M.M. Ruijs (Water Natuurlijk), M.P. van Santvoort (AWP), A.T.J.M. van Selst (BBB), V.T.C. Slegers (Water Natuurlijk), M.J.P.A. Tholen (Ongebouwd), F.L.M. Tijhof (PvdA), C.A.A.A. Tönissen (PvdA), M.J.H. van de Ven (BBB), G.A.C.M. Verhoeven (CDA) en M.H.E. van der Zanden-van Rooij (Ongebouwd).

Afwezig:

De leden: J.W.M. van Gerven (Werken aan Water), M.C.H. Jansen (BBB), B.W.A.M. Kisters (VVD), B. Steunenberg (VVD) en M. Tollenaar (Water Natuurlijk).

Notulist:

R. Boot.

1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering met de volgende woorden: "Aan het begin van deze bijeenkomst, waarin wij samenkomen om de taakuitoefening van Waterschap De Dommel te dienen, spreken wij uit dat wij ons zullen inzetten voor een goede waterhuishouding, dat wij verantwoordelijkheid nemen voor onze beslissingen en respect hebben voor elkaars mening." Hij heet de aanwezigen hartelijk welkom.

Hierna zegt hij dat hij wil stilstaan bij een verdrietig bericht. Het zal niemand zijn ontgaan dat de vergadering later is begonnen dan oorspronkelijk was gepland. Eind vorige week kwam het bericht dat Herman van Ham, zittend commissielid van Waterschap De Dommel, is overleden. Eerder vandaag heeft diens afscheidsdienst plaatsgevonden, waarbij veel aanwezigen zijn geweest. Het AB vindt het belangrijk om ook vooraf aan deze vergadering, gezamenlijk stil te staan bij dit overlijden.

Herman was commissielid namens de categorie Ongebouwd. Maar in de bestuursperiode van 2019 tot 2023 was hij ook lid van het AB. Daarmee keerde hij terug in een vertrouwde rol, want ook eerder maakte hij al deel uit van wat toen nog de vergadering van hoofdingelanden heette. Bovendien heeft hij zich jarenlang ingezet als bestuurder van onder andere de ZLTO en als wethouder in de gemeente Bergeijk.

Door zijn grote betrokkenheid bij het landelijk gebied, zijn kennis van de agrarische sector en zijn maatschappelijke inzet heeft Herman veel betekend voor de streek en de inwoners. Hij bracht zijn inzichten altijd op een betrokken en constructieve wijze in, zocht naar verbinding en wist die geregeld te bereiken. Met het overlijden van Herman verliest het AB een gewaardeerde collega. Het waterschap is hem dankbaar voor alles wat hij heeft betekend voor het waterbeheer, het landelijk gebied en de organisatie. Spreker wenst namens het AB en de medewerkers van Waterschap De Dommel zijn familie, vrienden en allen die hem dierbaar waren, veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies. In overleg met de fractievoorzitters is afgesproken dat de heer Dewachter vanwege zijn jarenlange band met Herman namens het AB enkele persoonlijke herinneringen zal delen.

De heer Dewachter vertelt dat hij kennismaakte met Herman van Ham, toen hij in 1998 voor het eerst was gekozen in de geleding ingezetenen van Waterschap De Dommel. Herman was in een ander kiesdistrict ook als ingezetene gekozen. Hij kende Herman door zijn werk bij de provincie toen slechts van naam als gedreven gespreksgenoot voor de agrarische sector. Dat zou spoedig veranderen en hij zou hem nog vaak tegenkomen. Herman was in 1998 wethouder en had veel meer ervaring met besturen en de bijbehorende vergadercultuur en mores dan veel van de net gekozen ingezetenen. Hij stelde:

"Het waterschap is wel anders dan de gemeente, maar in de kern gaat het ook om goed na- en vooruitdenken".

De toen gekozen geleding bestond uit mensen verspreid wonend over het hele beheergebied die elkaar vaak niet eerder hadden ontmoet. Herman was geïnteresseerd in iedereen en vooral in de drijfveren waarom iemand waterschapsbestuurder wilde worden. Hij stelde nadere kennismaking en groepsvoorbereiding per commissie voor. Eigenlijk was hij toen al bezig om verbindingen te leggen. Zijn interesse voor besturen ging voor hem verder dan waterschap en gemeente. Hij speelde als ervaringsdeskundige een rol in de Raad van Toezicht Droogteschade en was ook vanuit die invalshoek toen al ondergedompeld in het waterbeheer. In 2003 ging Herman de ZLTO als bestuurder versterken. In een interview in De Nieuwe Oogst waarin zijn activiteiten werden toegelicht, stelde hij:

"We hebben het beleid kunnen kantelen van generiek naar specifiek, de ondernemer kan weer ondernemen. Ik besef dat we hier onze nek ver hebben uitgestoken. Maar het is wel de toekomst".

Dat besturen vanuit een visie met lef kenmerkte Herman. Want ook in het waterschap wist hij in zijn inbreng de zorgvuldige balans aan te brengen tussen de belangen van de agrarische sector enerzijds, en het voorbereiden op de toekomst en het meegaan in noodzakelijke aanpassingen en transitie anderzijds.

De opstelling van WBP5, veelal digitaal in coronatijd, was ook zo'n activiteit. Ook daarbij bracht Herman de belangen van de agrarische sector stevig naar voren en gaf aan wat wel of niet kon; tegelijkertijd was hij bereid mee te denken over de toekomst en wat daarvoor nodig was. Het projecteren van een streefdoel in de verre toekomst (2050) en in fasen de noodzakelijk transitie ambitieus, gedurfd maar haalbaar uitzetten; daar dacht Herman graag over mee. Op de vooravond van de vaststelling van WBP5 in het AB van de Dommel ging de telefoon:

"Maarten, ik sluit intern tegenwind en inspraakreacties vanuit mijn achterban niet uit; ik heb mijn nek hier ver voor uitgestoken en ik reken op je stem. Maar eigenlijk hoef ik dat jou natuurlijk niet te vragen".

Hermans spreekstijl was bedachtzaam en soms guitig tegelijk. Toen ik in coalitieverband voorstelde de complexe zaken eens te bespreken onder het

genot van een dinertje, glimlachte hij en zei "*als jij betaalt*". Onnodig te zeggen dat Herman zijn rekeningen altijd zelf heeft betaald.

Dat plagen kon hij soms niet laten. Na waterschapsverkiezingen kent De Dommel de traditie van een gezellige afscheidsavond. De vertrekkende AB-leden worden dan toegesproken door de watergraaf. Na de speech voor Herman, stonden zij nog na te praten en zei hij tegen Herman dat hij de gesprekken zou missen en dat hij hem hier zou missen. Herman glimlachte en zei dat hij dat snapte. Om er na een korte stilte aan toe te voegen dat dit ook voor hem gold. Dat geeft aan hoe zij elkaar hebben ervaren; met kennis en respect voor elkaars mening zoekend naar verbindingen. Zij deelden zeker niet altijd elkaars standpunten, maar wat zij wel deelden was de passie voor het landelijk gebied en zijn bewoners. Daarnaast de zorgen over het waterbeheer in de toekomst, de groeiende afhankelijkheid van de landbouw van beregening, de ongewenste omzetting van grasland naar bouwland, juist op plaatsen waar het waterschap water wilde bergen en infiltreren.

Herman was een trotse man die graag aan het woord was. Hij kon in de commissie rustig een betoog van zeven minuten houden, terwijl velen de rode draad al lang kwijt waren en het ongelukkige DB-lid twee A-viertjes had volgeschreven.

Als Herman zijn betoog eindigde met "Ik dank u", kon dat twee dingen betekenen. Of hij was het totaal niet eens met de spreker of diens stelling of hij reflecteerde naar zichzelf en vroeg zich af waarom hij zijn gespreksgenoten niet had kunnen meenemen in zijn verhaal. Momentum en verhaallijn waren kenmerkend voor hem en dat zag hij graag ook bij anderen terug. Sterker; dat leerde hij ook aan anderen, onder wie zijn jongere en minder ervaren fractiegenoten; destijds in 1999 ook aan spreker die toen zijn eerste motie moest indienen.

Met het overlijden van Herman is dit AB een gedreven collega en warm persoon verloren. Het in memoriam uitspreken doet hem persoonlijk wat, maar het is ook mooi om eer te brengen aan de inbreng, het verbindend vermogen en de verdiensten voor het waterschap. Herman, dank voor je inbreng en collegialiteit. Hij bewaart graag de goede herinneringen.

Mede namens de collega's van de fractie Ongebouwd bedankt hij het AB voor alle steun en lieve woorden rond het overlijden van Herman van Ham.

Hierna nemen de aanwezigen staande enige momenten van stilte in acht.

Een bericht van verhindering is ontvangen van de heer Van Gerven, mevrouw Jansen, mevrouw Kisters, de heer Steunenbergh en de heer Tollenaar.

Vervolgens trekt de voorzitter nr. 20, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen zullen aanvangen bij het lid mevrouw Van Santvoort.

De voorzitter geeft aan dat de deze vergadering specifiek in het teken staat van de eerste bestuursrapportage over 2026 en de Voorjaarsnota 2027-2032. Vorige week was er ook een vergadering van het AB. Toen zijn verschillende andere dossiers behandeld en heeft het AB al een besluit genomen over de vaste agendapunten.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Memorie van antwoord

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Bestuursrapportage (Burap) 2026-1.

De voorzitter geeft gelegenheid de aangekondigde motie in te dienen.

Mevrouw Lammers wijst erop dat in de visie op schoon water is afgesproken dat in kaart wordt gebracht wat het waterschap van anderen nodig heeft om de ambities te bereiken en om het te laten horen als die doelen in het gedrang komen. De motie gaat over een Europees voorstel dat niet goed uitpakt voor de waterkwaliteit. In het najaar besluit Europa over het Omnibus Package Food and Feed Safety Simplification. Achter die naam schuilt een voorstel dat de bescherming van mens, dier en milieu verzwakt. In het Omnibuspakket wordt onder andere voorgesteld om landbouwgif voor onbepaalde tijd goed te keuren in plaats van de periodieke afgesproken herbeoordelingen en bovendien om de laatste stand van de wetenschap in de nationale beoordeling niet meer mee te kunnen nemen. Terwijl het grotendeels dankzij onafhankelijke, niet-industriële wetenschappelijke kennis is dat de toxiciteit van specifieke bestrijdingsmiddelen is vastgesteld.

Bovendien wordt de termijn verdubbeld bij het uitschakelen van verboden landbouwgif van 18 naar 36 maanden. Schadelijk bevonden stoffen moeten direct van de markt worden gehaald. Het is waanzin om dan de al lange uitschakeltermijn van 18 maanden te verdubbelen; dat is slecht voor de ambities op het gebied van de waterkwaliteit.

Ook het proces roept vragen op, want de gebruikelijke wetenschappelijke impacttoets ontbreekt. En de Europese Ombudsvrouw heeft geoordeeld dat de Europese Commissie de eigen regels voor zorgvuldig wetgeven niet goed heeft gevolgd. Waterschappen hebben moeite om de waterkwaliteitsdoelen te halen. En dan is het niet logisch om regels af te zwakken die moeten voorkomen dat schadelijke stoffen in bodem en water terechtkomen. Het kabinet heeft als voorwaarde gesteld dat het beschermingsniveau van mens en milieu niet mag verslechteren. De op verzoek van de Tweede Kamer uitgevoerde wetenschapstoets concludeert dat dit met het voorstel niet wordt geborgd. Ook de Unie van Waterschappen heeft zich kritisch uitgesproken.

Zij dient de motie "Voorkom afzwakking van Europees toelatingsbeleid bestrijdingsmiddelen" nu in, omdat de Nederlandse inzet nu wordt bepaald. Zij vraagt het DB het waterbelang te bewaken en via de Unie aan te dringen op een heldere boodschap aan het kabinet. Die boodschap kan alleen zijn om tegen dit voorstel te stemmen, omdat het de inspanningen voor schoon water schaadt. Het kabinet moet kiezen voor een zorgvuldig proces dat niet tornt aan de bescherming van water, natuur en gezondheid. Schoon water bereik je niet door de regels voor schadelijke stoffen te versoepelen.

"Constateringen:

- *Binnenkort zal het Europees Parlement een positie moeten innemen op het Omnibus-pakket Food and Feed Safety Simplification dat de bescherming van mens en milieu tegen schadelijke bestrijdingsmiddelen sterk afzwakt. In het najaar van 2026 worden de onderhandelingen over deze voorstellen, de trilog, en de definitieve stemming verwacht. Mogelijk moet het kabinet al de komende dagen opnieuw haar positie gaan bepalen.*
- *Dit pakket is tot stand gekomen zonder een transparant en zorgvuldig proces en zonder de gebruikelijke wetenschappelijke impacttoets;*
- *De Europese Ombudsvrouw concludeert bovendien dat de Europese Commissie zich bij de Omnibus niet houdt aan haar eigen regels voor zorgvuldige regelgeving;*
- *Het kabinet in het BNC-fiche van 6 febr. jl. als voorwaarde voor steun voor het Omnibusvoorstel heeft gesteld dat het aantoonbaar niet mag leiden tot een verminderd beschermingsniveau van gezondheid van dieren, mensen en milieu;*

- *De wetenschapstoets, die de Tweede Kamer heeft laten uitvoeren door de Universiteit Leiden en Wageningen University & Research om goed zicht te krijgen op de impact van dit Omnibus pakket, concludeert dat met dit pakket het huidige beschermingsniveau van gezondheid van dier, mens en milieu niet wordt behouden;*
- *Meerdere recente internationale onderzoeken wijzen op de schadelijke gevolgen van de Omnibus voor de gezondheid van dieren, mensen en milieu, en ook juristen bevestigen dit;*
- *De Unie van Waterschappen namens de waterschappen en ook waterbedrijven eerder eveneens een kritisch standpunt hebben geformuleerd.*

Overwegende dat:

- *Bescherming tegen schadelijke stoffen van groot belang is voor onze waterdoelen voor schoon water en de gezondheid van dieren en mensen;*
- *Ook andere landen zich kritisch hebben uitgesproken tegen het Omnibuspakket en het compromisvoorstel van 12 juni 2026 hebben weggestemd;*
- *Een tegenstem van Nederland in de raadsonderhandelingen hard nodig is en nieuwe mogelijkheden biedt om tot een beter pakket te komen aan de hand van een zorgvuldig proces.*

Verzoekt het Dagelijks Bestuur om:

- *Er binnen een week bij de Unie van Waterschappen op aan te dringen dat zij de regering oproepen tegen de Omnibus Food and Feed te stemmen, omdat wetenschappelijk niet aangetoond is dat het voorstel niet leidt tot verslechtering van het huidige beschermingsniveau van dieren, mensen en milieu;*
- *En zich expliciet sterk te maken voor het niet verlengen van respijtermijnen voor bewezen schadelijke middelen, voor scherpe monitoring, voor het handhaven van de huidige periodieke herbeoordelingstermijn van middelen en tegen het verzwakken van de huidige eisen voor het verlenen van een uitzonderingen."*

De voorzitter constateert dat de motie voldoende wordt ondersteund, zodat deze verder deel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Peeters zegt dat het DB begrip heeft voor de zorgen over voldoende schoon water. Het DB herkent zich in het pleidooi, maar moet de motie helaas toch ontraden omdat die overbodig is. Het DB ondersteunt vereenvoudiging van de EU-regelgeving. Simpele regels helpen daarbij, wat niet helpt is versoepeling. Wijzigingen van die Europese regels dienen de waterkwaliteit te bevorderen, doordat de regels beter uitvoerbaar, beter uitlegbaar en beter handhaafbaar worden. Volgens het DB worden de risico's van versoepeling in de reactie van de regering en het standpunt van de Unie juist duidelijk onderkend en onderschreven. Dus het is al het standpunt van de Unie en van de regering dat zij tegen de versoepeling zijn. De oproep om bij de Unie erop aan te dringen om bij de regering te pleiten voor het tegenstemmen op deze omnibus, heeft dus weinig meerwaarde.

Hij wijst er verder nog op dat er in Nederland landelijk wordt gewerkt aan een convenant voor gewasbeschermingsmiddelen. Zijn laatste informatie is dat er op hoofdlijnen een akkoord is bereikt tussen de verschillende partijen. In het convenant, dat in korte tijd tot stand is gekomen, zijn concrete afspraken gemaakt over verdere reductie van gewasbeschermingsmiddelen. Het DB meent dat dit convenant en dit beleid binnen Nederland op korte termijn meer impact hebben dan het Omnibuspakket.

De voorzitter verzoekt de AB-leden hun reactie op het voorstel en de ingediende motie in de eerste termijn kenbaar te maken.

Mevrouw Lammers is blij dat het DB tegen de versoepeling is en dat ook de Unie daartegen is. Je kunt wel ergens tegen zijn, maar dat betekent nog niet dat je op

de goede stemknop drukt. Dat is waar het om gaat, want zij schat in dat Nederland de komende twee weken moet beoordelen hoe het gaat stemmen. In de motie wordt opgeroepen dat de regering niet alleen maar moet zeggen dat zij wil dat gezondheid en milieu worden beschermd, maar dat zij ook daadwerkelijk tegenstemt.

Het is haar bekend dat het convenant gewasbeschermingsmiddelen bijna klaar is. Zij maakt zich juist zorgen dat, als het Omnibuspakket wordt aangenomen, het een negatieve invloed heeft op wat in het convenant is afgesproken. In dat Omnibuspakket staan restricties dat landen op een aantal fronten niet meer zelf iets mogen vinden over het al dan niet gebruiken van bepaalde stoffen. Bovendien gaat het convenant over een reductie van gebruik. In het Omnibuspakket gaat het over schadelijke stoffen die nog langer mogen worden gebruikt. Stoffen die schadelijk bevonden zijn, moet je niet meer toelaten; en zeker niet drie jaar in plaats van de huidige 18 maanden. Nederland moet ook de eigen wetenschappelijke kennis blijven gebruiken voor herbeoordeling of voor het toelaten van bepaalde stoffen. Je bent verkeerd bezig, als je die deur dichtzet. Zij roept het DB dan ook op het standpunt te herzien, omdat de argumentatie geen hout snijdt.

Mevrouw Van Santvoort vindt het fijn dat deze motie is ingediend. Samen met de PvdD heeft zij al eens een motie ingediend om te stoppen met glyfosaat en andere bestrijdingsmiddelen. Het heeft heel lang geduurd voordat daar landelijk reacties op kwamen, maar nu begint de ernst door te dringen. Zij wil hier meer vaart achter zetten. Haar partij staat dan ook helemaal achter deze motie.

De heer Kuppens merkt op dat de VVD met betrekking tot de motie het standpunt van het DB volgt, omdat hij ook meent dat de motie overbodig is. Ten aanzien van de burap vindt hij het teleurstellend dat met name de investeringen weer behoorlijk zijn teruggelopen. Maar hij heeft er alle vertrouwen in dat er verbetering in komt, als dit najaar het assetmanagement stevig wordt neergezet.

De heer Van de Ven zegt dat de BBB de motie niet zal steunen. Ook voor zijn fractie zijn schoon water, een gezonde leefomgeving en een zorgvuldig toelatingsbeleid belangrijk, maar hij vindt de motie te eenzijdig. Het Europese voorstel gaat niet alleen over vereenvoudiging, maar ook over het versnellen van toelating van biologische bestrijdingsmiddelen. Het geeft boeren sneller toegang tot alternatieven voor chemische gewasbescherming en kan juist bijdragen aan een snellere uitfasering van chemische middelen waarvoor geen goede alternatieven beschikbaar zijn. Bovendien kan vereenvoudiging zorgen voor een uniformere toepassing van regels binnen de Europese Unie. Minder verschillen tussen lidstaten betekent ook een eerlijker speelveld voor Nederlandse boeren en meer duidelijkheid voor ondernemers.

Mevrouw Slegers zegt dat zij geen opmerkingen heeft over de burap. Water Natuurlijk deelt de zorg over het Omnibuspakket van de Europese Commissie. Uit een verslag van 31 maart jl. blijkt dat het standpunt van de Unie exact hetzelfde is als in de twee bullets in de motie. Zij wil het dus niet over de inhoud hebben, maar alleen over het proces. Zij ziet er geen meerwaarde in om er nog eens bij de Unie op aan te dringen dat er echt op de knop van tegenstemknop moet worden gedrukt. Zij kan zich wel voorstellen dat AB-leden Kamerleden van de eigen partij aansporen om hierover op de trom te slaan; zij zal dat zelf ook doen.

De heer Aarts complimenteert het DB met de nieuwe opzet van de burap. Die is kernachtig en overzichtelijk en sluit beter aan bij de rol van het AB, want dat is er niet voor de details. Door de antwoorden is hem meer duidelijk geworden over de pilot herwaardering en de stimuleringsregeling. Zijn zorgen blijven dat de investeringen ver achterblijven. En hetzelfde geldt voor de GGA-aanpak. Hij heeft weliswaar sympathie voor de motie, maar heeft er begrip voor dat er standpunten zijn en dat er twijfel is of Nederland echt zal tegenstemmen. Hij is voor duidelijkheid en zou dat ook in dit geval willen hebben.

De heer Van Benthem zegt dat hij geen opmerkingen heeft over de burap. Hij is het met het DB eens dat de motie overbodig is. Over twee argumenten van de PvdD wil hij een alternatieve visie noemen. Er is beweerd dat je lokale rapportages die iets zeggen over kwaliteit en veiligheid, niet meer mag inzetten op nationaal niveau en niet mag gebruiken voor een nationaal verbod, omdat dit Europees wordt geregeld. Het geschetste doel is dat Nederland minder kan doen en een en ander vertragend werkt. Maar het doel is dat lidstaten zelf rapportages kunnen doen die misschien positiever zijn over middelen waarover in het algemeen een negatief beeld bestaat en dat zij daarop meer kunnen toestaan. Door dat via de EFSA (Europese Autoriteit voor voedselveiligheid) te centraliseren, zorg je dat lidstaten niet individueel kunnen bepalen wat ze ergens van vinden. Dat zal misschien als het gaat om nieuwe, strengere rapportages over bepaalde middelen, de boel iets vertragen. Maar het voorkomt op Europees niveau wel dat je bepaalde middelen die je in de lidstaten kunt gebruiken, niet meer hebt omdat de EFSA meteen zal centraliseren. Verder is door de PvdD naar voren gebracht dat er voor altijd approvals komen, zonder vaste herzieningsprocedures voor middelen. Nu kan het voorkomen dat er in Bulgarije ergens een goedkoper middel voor bestaat, waardoor Bulgarije alle middelen die in West-Europa allang zijn geaccepteerd, kan herbekritiseren en een hele procedure kan starten om te proberen iets verboden te krijgen. Er komt nu een procedure die zorgt dat een commissie bepaalt of er een meerderheid is die een middel wil herzien. Daarmee voorkom je een continue stroom van herziening van bestaande middelen, omdat er toevallig een lokaal beter of goedkoper alternatief is waar een individueel lid van de Europese Unie een probleem mee heeft. Het is dus niet zo dat alles wordt ingeperkt, maar er zitten ook voordelen aan de besluiten in het voorstel.

De heer Verhoeven kan instemmen met de voorstellen, zoals de wijzigingen in de begroting. Hij maakt zich wel zorgen over de voortgang van zaken. Het blijft een moeilijk punt als begrote zaken toch tegenvallen. Hij zal daarop later terugkomen.

De heer Van der Hulst zegt dat het CDA niet zal instemmen met de motie en het argument van het DB daarvoor deelt. Daarbij komt nog dat een van de argumenten het handhaven van de huidige periodieke herbeoordelingstermijnen is. Maar de Europese toelating is behoorlijk vastgelopen; er ligt een enorme werklast. Men komt niet toe aan nieuwe biologische middelen, maar ook niet aan herbeoordeling van bestaande middelen waarover wat twijfels bestaan in verband met de schadelijkheid. Gelet op de enorme werklast zijn er dus redenen om te kijken of het efficiënter kan. Dat zou ook in het belang zijn van het milieu. De oplossing die in het Omnibuspakket is voorgesteld, gaat natuurlijk de verkeerde kant op vanwege de hoeveelheid versoepelingen.

Mevrouw Van der Zanden meent dat de burap een uitstekend leesbaar stuk is. Ten aanzien van de motie vertrouwt zij erop dat een en ander in de Unie de juiste aandacht krijgt. Daarom zal zij niet voor de motie stemmen.

De heer Van Rijckevorsel zal instemmen met de burap.

Hij is het met de heer Aarts eens dat het AB bestuurt op hoofdlijnen en niet op detailniveau. Hij is dan ook blij dat er een leesbare burap op hoofdlijnen bij het stuk is gevoegd. Net als voor Water Natuurlijk is gewasbescherming ook voor hem een punt van zorg. Maar dat is geen reden om met de motie in te stemmen, want hij volgt het standpunt van het DB.

Het is goed te horen dat ook de Tweede Kamer en de Unie tegen het plan zijn. Maar hij begrijpt dat de PvdD twijfelt of de volksvertegenwoordigers uiteindelijk inderdaad zullen tegenstemmen. Die zorg kan het waterschap niet weghalen. Hij is getriggerd door de uitspraak van de BBB dat juist biologische bestrijdingsmiddelen mogelijk in het gedrang komen. Dan zou het waterschap zich in de vingers snijden met een stap voorwaarts. Hij verzoekt de BBB dat toe te lichten.

De voorzitter geeft het woord aan het DB voor de reactie in de eerste termijn.

De heer Lokin bedankt voor de pluimpjes voor de opzet van de burap. Die complimenten geeft hij graag door aan het team dat het stuk heeft opgesteld. Hij deelt de zorg van het AB dat bepaalde dingen niet gaan zoals gepland, maar hij werkt daar hard aan.

De heer Peeters meent dat wat de PvdD voorstelt en wat het DB en de Unie willen redelijk overeenkomen. Hij vindt dan ook dat er vertrouwen moet zijn in de mensen in het Uniebestuur die op die plek zijn neergezet. Zij hebben de expertise om de lobby richting Den Haag goed vorm te geven. Dat beeld moet niet worden vertroebeld door individuele waterschappen die er allerlei sub-opdrachtjes aan toevoegen.

De voorzitter biedt de gelegenheid voor een tweede termijn.

Mevrouw Lammers meent dat duidelijk is dat het AB niet achter dit Omnibuspakket staat. De versoepelingen gaan te ver. Als er verbeteringen in een pakket zitten, maar ook veel verslechtingen, is dat netto niet beter. Er is niet voor niets een onderzoek aangevraagd door de Tweede Kamer om na te gaan of gezondheid en milieu geborgd zijn. Dat onderzoek heeft laten zien dat het niet het geval is. Uiteindelijk wordt er nu over gestemd of het al dan niet zin heeft om de Unie nog eens op te roepen om het kabinet erop te wijzen dat er geen vooruitgang op dit pakket is gekomen. Er is zelfs een rapport in omloop dat een verdere verslechtering aangeeft. Daardoor wil haar fractie niet zo maar vertrouwen hebben in het lopende proces.

Zij heeft van drie partijen niet gehoord dat duidelijk is dat Nederland een negatieve stem zal uitbrengen. Het zou haar ontzettend helpen als de VVD, D66, verbonden aan Water Natuurlijk, en het CDA zeggen dat zij er gerust op kan zijn dat er wordt tegengestemd. Zolang dat niet duidelijk is, zegt haar fractie "better safe than sorry". Dan kan het AB beter nog een keer onder de aandacht brengen hoe belangrijk het is om tegen te stemmen dan dat het over een maand of twee moet concluderen dat Nederland toch heeft voorgestemd. Dat ene belletje naar de Unie van Waterschappen lijkt haar daarvoor niet veel moeite.

Mevrouw Van Santvoort merkt op dat de AWP instemt met de burap. Zij wijst erop dat zij geen reactie heeft gekregen op haar verzoek om bij de majeure projecten te specificeren waarom je groene, gele, oranje en rode bolletjes toekent.

Ten aanzien van de motie sluit zij zich helemaal aan bij de PvdD, te meer omdat zij het gevoel heeft dat het erg lang duurt. Het lijkt haar goed druk te zetten op

onder andere de Unie. Je leest er nu vaker over in de krant en je ziet het op tv, maar er moet wel een versnelde procedure komen. Er moet iets gebeuren, want dit gaat ten koste van de gezondheid van mensen.

De heer Van de Ven wijst erop dat in het voorstel enkele punten staan om de toelating van biocontrolemiddelen te vereenvoudigen. Er moet onder andere een duidelijke definitie komen van een biocontrolemiddel. Niet alles wat in de natuur voorkomt, is een biocontrolemiddel. Bij de prioritering krijgen deze biocontrolemiddelen voorrang boven chemische middelen, waardoor ze sneller kunnen worden toegelaten. Bij een positieve beoordeling kunnen ze ook een voorlopige toelating krijgen waardoor het middel sneller kan worden toegepast en een chemisch middel kan vervangen. Dus er staan ook goede dingen in het voorstel.

Mevrouw Lammers erkent dat, maar die positieve dingen betekenen niet dat er geen dingen in staan die op de lange termijn grote consequenties hebben. Er is door verschillende mensen al vastgesteld dat de veiligheid niet is gewaarborgd. Dat is ook uit het onderzoek van de Tweede Kamer gebleken. Volgens de Europese Ombudsvrouw is het proces om tot het Omnibuspakket te komen, onzorgvuldig geweest. Zij vraagt zich af of de BBB het niet belangrijk vindt dat Omnibuspakketten tot stand moeten komen volgens een zorgvuldig doorlopen proces.

De heer Van de Ven geeft toe dat hij niet helemaal bekend is met de totstandkoming van het Omnibuspakket. Hij vindt wel dat het na een gedegen proces tot stand moet komen.

Mevrouw Slegers is het inhoudelijk nog steeds voor honderd procent eens met mevrouw Lammers. Maar in een lobby moet je altijd aan veel knoppen tegelijk draaien. De Unie heeft aan een knop gedraaid en dat is volgens haar niet bij één keer gebleven. Tegelijkertijd moeten AB-leden aan veel andere knoppen tegelijk draaien om zoveel mogelijk maatschappelijke en politieke druk te organiseren. Zij zal dat ook doen.

De heer Verhoeven erkent dat hij niet zo ingeburgerd is in het Omnibuspakket als anderen hier, maar hij heeft die behoefte ook niet. Hij is meer van het stimuleren. Vanmorgen las hij in de krant dat een grote tuinder in het gebied een eco-robot heeft gekocht. Zulke zaken moet je koesteren en ook stimuleren. Je kunt beter kijken wat je in de eigen streek allemaal kunt doen dan naar wat ze in Brussel doen. Natuurlijk zal zijn fractie proberen invloed uit te oefenen, maar hij weet ook dat niet alleen naar hem wordt geluisterd.

Mevrouw Slegers is het daarmee helemaal eens. Maar wat er in Brussel gebeurt, is wat anders dan wat individuele tuinders of ondernemers of het AB doen en willen. De enorme tegenmacht tegen belangen waar het AB voor staat, is van een zodanige orde dat je het met verleiden en stimuleren alleen niet meer af kunt. Daarom maakt iedereen hier zich daarover zorgen.

Mevrouw Van der Zanden wil net als de BBB dat het DB er bij de Unie voor pleit om de biocontrolemiddelen zoveel mogelijk te faciliteren om ook de voedselvoorziening met een gelijk speelveld in Europa zo veilig mogelijk te laten verlopen.

De heer Lokin wijst mevrouw Van Santvoort erop dat bovenaan pag. 6 van de toelichting staat wat de gekleurde bolletjes betekenen. Groen is dat het resultaat

zal worden gehaald in 2026, oranje betekent dat het resultaat aandacht behoeft, maar naar verwachting wel wordt gehaald en rood dat het naar verwachting niet wordt gehaald in 2026.

Het waterschap heeft nogal wat mensen in huis die de bolletjes toekennen. Zij kijken naar de feiten en maken een inschatting op basis van ervaringen. Zij komen tot een oordeel dat zij bespreken met het verantwoordelijke DB-lid en het resultaat landt uiteindelijk in dit document. Het is dus geen pure wiskunde.

Mevrouw Van Santvoort zet daar toch haar vraagtekens bij.

De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 20 stemmen tegen en 5 stemmen voor.

Het voorstel wordt in stemming gebracht en unaniem (25 stemmen voor) aangenomen.

4. Voorjaarsnota 2027-2032. Voorstelnr. 392053.

De voorzitter deelt mede dat er drie amendementen en vijf moties zijn aangekondigd. Hij geeft gelegenheid die in te dienen. Na indiening volgt meteen het advies van het DB.

Mevrouw Lammers stelt dat de PvdD het gebruik van effluent voor natuurherstel en grondwateraanvulling uit deze voorjaarsnota wil schrappen. Zij vindt dat het waterschap te gemakkelijk de rol van opruimploeg van falend overheidsbeleid accepteert. Het duikt in technofixes zonder dat het het kernprobleem genoeg aanpakt. Te veel drinkwater wordt gebruikt voor andere doeleinden dan drinken en voedselbereiding: zo'n 90% voor douchen, tuin sproeien, toilet doortrekken en niet te vergeten de industrie. Bovendien is bekend dat gezuiverd afvalwater nog altijd stoffen bevat die niet volledig kunnen worden verwijderd, zoals pfas, de kleine tfa's, medicijnresten en andere persistente stoffen. Bovendien worden er voortdurend nieuwe stoffen op de markt toegelaten, waarvan de effecten op mens, dier en milieu nog onvoldoende bekend zijn. Baby's krijgen nu al borstvoeding met pfas, omdat het toelatingsbeleid van nieuwe stoffen al decennia lang zwaar ondermaats is.

Met het huidige toelatingsbeleid lopen de zuiveringen per definitie achter de feiten aan, want wat vandaag schoon genoeg lijkt, kan morgen een nieuw vervuilingsschandaal blijken. Voor de PvdD is het helder. Zolang de gifkraan open staat, moet je het verspreiden van onvolledig gezuiverd afvalwater in natuur en landbouw niet willen. Zij erkent dat er iets moet gebeuren aan het watertekort, maar wat haar betreft moet je dan niet denken aan technofixes, maar aan bronaanpak. Zij wil juist meer inzet op waterbesparing en het terugdringen van de grondwateronttrekkingen en de vele onderbemalingen. Daar ligt nog veel onbenut potentieel. De voorgenomen beleidsrijke waterschapsverordening is een stap in de goede richting en het AB moet die dus zeker niet afzwakken. De goedkoopste liter water is de liter die je niet hoeft op te pompen, maar die uit de lucht komt vallen. Daarom wil zij fors inzetten op grijswatersystemen. Zij heeft ook een bestuurlijk argument. Dit AB heeft nog helemaal geen kaders vastgesteld voor toepassing van effluent bij natuurherstel, grondwateraanvulling of landbouw. Dat debat is nog niet gevoerd, de kaders zijn nog niet bepaald en de risico's nog niet zorgvuldig afgewogen. Toch wordt deze richting nu al opgenomen in de voorjaarsnota. Dat is een verkeerde volgorde. Het amendement zegt dan ook niet dat het nooit moet gebeuren, maar je moet het nu niet opnemen in de voorjaarsnota. Voor industriële processen of andere

toepassingen met beheersbare risico's kan effluentwater wel al een goede oplossing zijn, maar zij vindt dat het AB moet stoppen met wensdenken dat in de huidige context volledig gezuiverd effluent mogelijk is. Zij vindt dat je niet vooruit moet lopen op nog niet genomen besluiten. Dus graag eerst het debat hierover voeren, liefst na de zomer, maar dit niet nu al opnemen in de voorjaarsnota.

Amendement 1 "Geen effluent over natuur en landbouwgronden" luidt:

"In hoofdstuk 3 van de Voorjaarsnota 2027-2032 nadere toelichting, op pagina 15, onder 'Waterketen van de toekomst', de volgende tekst:

'Voldoende water: hergebruik van effluent voor natuurherstel, grondwateraanvulling en als proces- of gebruikswater voor bedrijven. Binnen de watertransitie wordt dit thema ook geïntroduceerd voor de waterketen van de toekomst.'

Te wijzigen in:

'Voldoende water: hergebruik van effluent voor proces- of gebruikswater voor bedrijven en grijswatersystemen. Binnen de watertransitie wordt dit thema ook geïntroduceerd voor de waterketen van de toekomst'"

Toelichting:

Dit amendement beperkt de toepassing van gezuiverd afvalwater (effluent) tot vormen van hergebruik waarbij geen direct contact plaatsvindt met natuur, bodem of de voedselketen. De indieners achten toepassing in natuur en landbouw onwenselijk, omdat effluent ondanks zuivering reststoffen kan bevatten, zoals PFAS en andere moeilijk afbreekbare of mogelijk nog niet gedetecteerde stoffen. Bovendien zijn wetenschappelijke inzichten over de schadelijkheid van stoffen in ontwikkeling; stoffen die nu als veilig worden beschouwd, kunnen dat in de toekomst mogelijk niet blijken te zijn. Verspreiding van effluent naar natuur, bodem en grondwater kan daardoor leiden tot ophoping van schadelijke stoffen en moeilijk omkeerbare milieuschade.

De indieners zien wel kansen voor circulair watergebruik in toepassingen waarbij de risico's voor volksgezondheid en milieu beheersbaar zijn, zoals industriële processen waarbij het gebruikte water via het riool terugkeert naar de rwzi, of grijswatersystemen voor bijvoorbeeld het doorspoelen van toiletten. Hiermee wordt hergebruik van water gestimuleerd zonder risico op verspreiding van schadelijke stoffen naar natuur, bodem, grondwater of de voedselketen.

De voorzitter constateert dat het amendement voldoende wordt ondersteund, zodat het verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Peeters heeft begrip voor de zorgen over waterkwaliteit en schoon water. Toch ontraadt het DB dit amendement krachtig, omdat het vindt dat het waterschap zich niet kan veroorloven om "nee" te zeggen tegen hergebruik van effluent. Gelet op de opgaven rondom droogte en het herstel van de grondwaterbalans, is het geen optie dat effluent niet wordt hergebruikt. Het is alleen de vraag wanneer en hoe het kan op een schone en verantwoorde manier. Het DB wil de omgeving nu niet vervuilen en verder belasten met vervuilende microverontreinigingen. Daarom is De Dommel zorgvuldig bezig met een demonstratieproject. Er wordt gekeken op welke locatie dat op een verantwoorde manier kan. Hij houdt de commissie WKWK daarvan periodiek op de hoogte. Het is goed te beseffen dat op veel plekken in Nederland effluent al wordt gebruikt, zowel voor natuur als voor landbouw. Op veel plaatsen wordt water uit de Maas en de grote rivieren ingelaten voor landbouw en natuur. Op een zomerdag is dat voor een groot percentage effluent. Dat is reeds de praktijk. Sterker nog: in Rotterdam wordt er drinkwater van gemaakt. Het gebruik van effluent voor grondwateraanvulling na verregaande zuivering op een veilige en verantwoorde manier is al praktijk in Australië en de Verenigde Staten. Naar aanleiding van het argument dat er nog geen beleid op is gemaakt en de kaders nog niet zijn gedefinieerd, wijst hij er graag op dat hergebruik van effluent een belangrijke pijler is van het bestuursakkoord.

Mevrouw De Rooij stelt dat haar fractie vorige week al aandacht heeft gevraagd voor meer focus op de voorwaarden impact op de waterdoelen. Toen bleek uit de beantwoording dat deze voorwaarde even belangrijk is als de andere voorwaarden voor het aangaan of voortzetten van GGA-projecten. Dat past niet bij het doen wat nodig is om de waterdoelen te halen. Als er een gebied is waar de impact op waterdoelen groot is, maar bijvoorbeeld niet genoeg energie is of financiën, is het zonde om deze potentie te laten gaan. Wellicht kan er met overleg of met andere oplossingen toch iets aan die voorwaarden worden gedaan. Dat is zeker de moeite waard als de impact op de waterdoelen groot is. De tijd vraagt om alles op alles te zetten om de watertransitie zo snel mogelijk te realiseren. Dat vraagt om inzet in gebieden waar de impact op de waterdoelen groot is. Amendement 2 (Focus op Impact Waterdoelen) luidt:

“Op Pag. 13 van de ‘Voorjaarsnota 2027-2032 nadere toelichting’, de volgende tekst:

“Wij sluiten daarom aan bij de energie in de streek, als wordt voldaan aan de voorwaarden: voldoende draagvlak, financiering, organisatiekracht, capaciteit, impact op waterdoelen, haalbaarheid en bereidheid. Allen belangrijke randvoorwaarden voor succes. We intensiveren daarom onze aanpak in lopende (GGA) gebieden met de juiste randvoorwaarden en extensiveren onze aanpak daar waar energie ontbreekt of waar de impact op onze waterdoelen minimaal is. We leren/experimenteren met gebiedspartners in de pilot flanken en ruggen (transformatief) en voeren projecten met draagvlak in de omgeving versneld uit. We doen niet meer, maar met wat we doen maken we nog meer impact. De beschikbare capaciteit gaan we dus dáár inzetten waar we de meeste impact kunnen maken. We brengen hiermee focus aan in onze aanpak en sturen bij (en stellen ons flexibel op) als niet langer aan de randvoorwaarden wordt voldaan. We gaan dus door in de lopende (GGA) gebieden, tenzij er niet meer voldaan wordt aan de randvoorwaarden. Ten aanzien van overige initiatieven in ons gebied zullen we zeer kritisch beoordelen of de benodigde randvoorwaarden aanwezig zijn. Dit betekent dat we blijvend keuzes maken waar we wel en niet aansluiten en dat heroverwegingen kunnen leiden tot aanpassing van onze inzet op (gebieds-) processen en projecten.”

Te veranderen in:

“Wij sluiten daarom aan bij de energie in de streek, als wordt voldaan aan de voorwaarden: voldoende draagvlak, financiering, organisatiekracht, capaciteit, impact op waterdoelen, haalbaarheid en bereidheid. Allen belangrijke randvoorwaarden voor succes. We intensiveren daarom onze aanpak in lopende (GGA) gebieden met de juiste randvoorwaarden en extensiveren onze aanpak daar waar de impact op onze waterdoelen minimaal is. Daar waar de impact op waterdoelen groot is, maar nog een andere voorwaarde ontbreekt, wordt gekeken hoe er toch aan die voorwaarde kan worden voldaan. We leren/experimenteren met gebiedspartners in de pilot flanken en ruggen (transformatief) en voeren projecten met draagvlak in de omgeving versneld uit. We doen niet meer, maar met wat we doen maken we nog meer impact. De beschikbare capaciteit gaan we dus dáár inzetten waar we de meeste impact kunnen maken. We brengen hiermee focus aan in onze aanpak en sturen bij (en stellen ons flexibel op) als niet langer aan de randvoorwaarden wordt voldaan of voldaan kan gaan worden. We gaan dus door in de lopende (GGA) gebieden, tenzij er echt niet meer voldaan kan worden aan de randvoorwaarden of de impact op de waterdoelen te klein is. Ten aanzien van overige initiatieven in ons gebied zullen we kritisch beoordelen of de benodigde randvoorwaarden aanwezig zijn of te creëren zijn. Dit betekent dat we blijvend keuzes maken waar we wel en niet aansluiten en dat heroverwegingen kunnen leiden tot aanpassing van onze inzet op (gebieds-) processen en projecten.”

Toelichting:

We moeten doen wat nodig is om onze waterdoelen te halen. Als er een gebied is waar de impact op waterdoelen groot is, maar niet voldaan wordt aan bijvoorbeeld energie in de streek of financiën, is het zonde deze potentie te laten gaan. Wellicht kan er met overleg of andere oplossingen toch aan voorwaarden worden gedaan. De tijd vraagt dat we alles op alles zetten om de watertransitie zo snel mogelijk te bewerkstelligen, dat vraagt om inzet in gebieden waar de impact op de waterdoelen groot is.

De voorzitter constateert dat het amendement voldoende wordt ondersteund, zodat het verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

Hierna stelt hij dat hij in zijn rol als coördinator van de GGA's (gebiedsgerichte aanpak) het preadvies zal geven. Hij heeft er al eerder op gereageerd, maar dat was kennelijk niet voldoende. Nu hij de toelichting heeft gehoord, meent hij dat DB en PvdD dicht bij elkaar zitten. Het gaat erom dat de doelen van het waterschap worden bereikt en om hun impact. Zijn inschatting is dat, als niet is voldaan aan een aantal belangrijke randvoorwaarden, zoals draagvlak in de streek, die doelen niet worden bereikt. Je kunt er dan wel veel tijd en energie in blijven steken, maar het is dan beter de inspanningen op andere terreinen te richten. Maar tot het moment dat de conclusie is dat er helemaal geen draagvlak is, zal het DB er natuurlijk alles aan doen om de doelen te bereiken. Want hij meent dat de meeste impact is te bereiken als aan de waterdoelen kan worden voldaan.

Er zijn voorbeelden waarvan aanvankelijk is gedacht dat er geen draagvlak voor zou zijn in de streek. Maar als later de omstandigheden veranderen, kun je daar soms alsnog het verschil maken. Je moet het boek dus niet voor altijd sluiten, maar inspelen op veranderde omstandigheden. Het lijkt hem goed het AB inzicht te geven in de manier waarop dat in het verleden is gebeurd. Onlangs is in het provinciehuis een presentatie gegeven waarin een voorbeeld is genoemd van een dossier dat er tamelijk hopeloos bij lag. Doordat randvoorwaarden veranderden, kon het dossier alsnog hoger op de prioriteitenlijst komen. Hij herhaalt dat het ontraden van het amendement niets afdoet aan zijn gevoel dat de partijen dicht tegen elkaar aan zitten en vooral moeten proberen om er samen uit te komen.

Mevrouw De Rooij meent dat amendement 3 zorgt dat het DB bij de beleidsbegroting 2027 kan invullen hoe kennisontwikkeling over dierenwelzijn binnen de organisatie vorm moet krijgen. In het bestuursakkoord is duidelijk afgesproken dat wordt onderzocht hoe het waterschap bij de uitvoering van de taken nog beter oog kan hebben voor dierenwelzijn. Dit is nog niet gebeurd. Er is wel een waterbrief uitgebracht waarin staat wat de huidige regels zijn ten aanzien van dierenwelzijn, maar niet hoe je bij de uitvoering van de taken beter oog kunt hebben voor dierenwelzijn. Het werk van het waterschap heeft vaak direct invloed op dieren, zoals bij maaibeheer, baggeren en onderhoud van watergangen. In deze voorjaarsnota staat niets over dierenwelzijn. Het woord "dier" komt er zelfs niet in voor. Zij constateert dat dieren, de grootste groep bewoners van het gebied, dus structureel worden vergeten.

Om dierenwelzijn volwaardig mee te kunnen wegen in beleid en uitvoering is voldoende kennis binnen de organisatie belangrijk. Met kennisontwikkeling en training kan het perspectief van dieren beter worden meegenomen en kan er worden ingespeeld op kansen om schade aan dieren en leefomgeving te voorkomen. Dit amendement 3, "Samen voor een meer dierbewuste organisatie" zou een mooi beginpunt zijn om de afspraak in het bestuursakkoord vorm te geven.

"Op Pag. 21 van de VJN 2027-2032 nadere toelichting, het volgende kopje toe te voegen:

Kennisontwikkeling dierenwelzijn

'Het waterschap versterkt in de komende jaren de kennis en bewustwording van dierenwelzijn binnen de organisatie. Hierbij wordt aandacht besteed aan het perspectief van dieren, hun specifieke behoeften en hun leefomgeving, zodat deze aspecten op een zorgvuldige wijze kunnen worden meegewogen bij beleid, projecten en beheer- en veldwerkzaamheden. In de Beleidsbegroting 2027 wordt aangegeven hoe deze kennisontwikkeling binnen de organisatie concreet vorm krijgt.'

Toelichting:

In het bestuursakkoord is afgesproken: “We onderzoeken hoe wij bij uitvoering van onze taken nog beter oog kunnen hebben voor het dierenwelzijn.” Dit is nog niet gebeurd, er is enkel een waterbrief gekomen waarin stond wat de regels wat betreft dierenwelzijn momenteel zijn. Het werk van het waterschap heeft vaak direct invloed op dieren, bijvoorbeeld bij maaibeheer, baggeren, onderhoud van watergangen etc. Ook in deze VJN is niks opgenomen over dit punt. We constateren dat dieren, de grootste groep bewoners van ons gebied, structureel vergeten worden. Om dierenwelzijn volwaardig mee te kunnen wegen in beleid en uitvoering is voldoende kennis binnen de organisatie belangrijk. Met kennisontwikkeling en training kan het perspectief van dieren beter worden meegenomen en kan er ingespeeld worden op kansen om schade aan dieren en leefomgeving te voorkomen. Dit is een mooi beginpunt om de afspraak in het bestuursakkoord vorm te geven.

De voorzitter constateert dat het amendement voldoende wordt ondersteund, zodat het verder deel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Tholen betreurt het dat de PvdD dit amendement indient, want deze organisatie is wel degelijk dierbewust, zeker gelet op de gedragscode over het omgaan met flora en fauna in het gebied. Die geldt voor het maaibeheer, het baggerbeheer en alle andere werkzaamheden in het buitengebied. Het AB is vorige week op de hoogte gebracht van de nieuwste inzichten omtrent de gedragscode. Bovendien komt er op 26 augustus een Dommel-dialoog dierenwelzijn waaraan de PvdD meewerkt. Verder breekt hij een lans voor het personeel dat dagelijks werkt aan beheer en onderhoud. Zij hebben veel kennis en werken samen met de ecologen in dit grote kantoorgebouw. Hij ontraadt dan ook het amendement, omdat het overbodig is.

De heer De Bijl wijst erop dat er vandaag, 8 juli 2026, alweer sprake is van een neerslagtekort van 125 mm. Het jaar 2025 kende de laagste grondwaterstand uit de geschiedenis. Hij vreest dat dit record dit jaar wordt verbeterd, want het is weer warm en droog. Op de hoge gronden zijn er al grote branden geweest en maken de beregeningsinstallaties overuren. Dat versterkt het neerslagtekort in extreme mate en heeft een sterke weerslag op alle natuur en specifiek op de beekdalen.

Er stroomt minder water naartoe, omdat het uit de omgeving wordt weggetrokken, terwijl de beken zelf nog steeds te veel zijn ingericht om water af te voeren. Hij fietst dagelijks over de Sterkselse Aa en de Groote Aa en ziet ze verschrompelen. De Sterkselse Aa heeft al over grote gedeelten een droge bedding, met daar tussenin stromend nog een dun laagje, zwaar opgewarmd, vrijwel zuurstofloos water. Elke niet bijziende reiger plukt daar zo zijn vis uit, als die er nog in kan leven. Droogval dreigt. Door de Groote Aa gaat een paar honderd meter verderop wat meer water. Die wordt hoofdzakelijk gevoed met effluent van de rwzi in Soerendonk. Geen water waar de natuur blij van wordt, maar het is wellicht iets beter dan droogval.

Het leven in de beken heeft het zwaar, zo het al niet is verdwenen. Hij vindt dat beken die niet voldoen aan de KRW-eisen niet meer moeten worden bevestigd, tot de visstand zich heeft hersteld. Ook op plaatsen waar de visstand nog op orde is, moet het waterschap terughoudend zijn, want deze populaties zijn nodig om leeggevallen plekken te herkoloniseren. Daarom dienen Water Natuurlijk, PvdD en AWP motie 1 in: “Stop bevissing van onze Dommelbeken die niet KRW-proof zijn”.

“Constaterende dat:

- De wateren van Waterschap De Dommel in 2027 moeten voldoen aan de eisen gesteld in de Kaderrichtlijn Water (KRW);
- De visbezetting in veel van onze beken op dit moment door hoge temperaturen, de vele droogval en de matige waterkwaliteit zwaar ondermaats is zowel in soorten als in hoeveelheid.
- Een drooggevallen beek tien jaar nodig heeft om te herstellen (watergraaf Peter Glas in 2018 bij Omroep Brabant).

- De bevissing van onze beken en wateren die niet voldoen aan de ecologische KRW-normen (vis- en macrofauna) in conflict is met de opgave voor een goede visstand.

Overwegende dat:

- In diverse beken en rivieren in het stroomgebied van de Dommel de visstand ernstig heeft geleden onder vervuiling, zuurstofloosheid (werking overstorten) en droogval.
- Middels de KRW-impuls het waterschap alles op alles moet zetten om de KRW-doelstellingen voor een gezonde waterecologie in 2027 te halen
- Er voldoende alternatieven zijn om in en om (andere) wateren in waterschap de Dommel te recreëren.
- Er nauwelijks sprake is van een negatieve financiële component voor het waterschap
- Visverhuurcontracten per 2027 aflopen.

Verzoekt het DB:

- Daar waar vispopulaties in onze KRW beken ondermaats zijn, om op die waterlopen visvangst op te schorten; dit indien mogelijk al vanaf 2027 en per beek te bekijken.”

De voorzitter constateert dat de motie voldoende wordt ondersteund, zodat die verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Lokin ontraadt de motie namens het DB. De visrechten zijn meerjarig uitgegeven aan twee clubs: de Sportvisunie tot eind 2027 en de Dommervisrechtvereniging tot eind 2029. De afspraken zijn gemaakt op basis van een visplan, waarin onder andere staat wanneer de duikers gesloten zijn, hoe gebieden beschermd zijn en wat de terugzetverplichtingen en voerbepalingen zijn. Het DB werkt aan een betere waterkwaliteit en is ervan overtuigd dat sportvisserij die niet in de weg staat. De visstand is over het algemeen zelfs toegenomen. Bovendien is de sportvisserij op beken zeer beperkt, want er wordt vooral gevisd op gemeentelijke wateren en daar heeft het waterschap niets over te zeggen.

Men moet zich realiseren dat sportvisserij ook bijdraagt aan het waterbeheer door meldingen over vissterfte en lozingen. Onder sportvisserij bestaat een aanspreekcultuur en als een beek bijna droog staat, zal geen sportvisser de laatste vis er nog uithengelen.

De motie roept op om per beek te monitoren, maar dat is zeer bewerkelijk en lijkt hem niet nodig. Het DB wil vasthouden aan de afspraken en enig vertrouwen hebben in de wijze waarop de waterpartners en recreanten omgaan met de vis.

De voorzitter deelt mede dat motie 2 is voorbereid door de heer Tollenaar, maar zal worden ingediend door mevrouw Bemelmans.

Mevrouw Bemelmans stelt dat het concept van de nul-lijn voor afvalwater in de regio Eindhoven fungeert als een fundamenteel richtinggevend principe voor de langetermijnontwikkeling van de waterketen. Het dwingt overheden, stedenbouwers en de high-tech-industrie in de metropoolregio Eindhoven om radicaal anders naar afvalwater te kijken. Het kernprincipe van de nul-lijn is dat geen enkele druppel water de regio vuiler mag verlaten dan dat die is binnengekomen. Traditioneel zamelt het waterschap afvalwater in, transporteert dat via kilometers riool en zuivert het centraal. De nul-lijn draait dit om naar een gesloten circulair systeem. Afvalwater wordt niet langer gezien als een afvalstroom die moet worden tegengewerkt, maar als een lokale bron van schoon water, energie en grondstoffen. De nul-lijn is uiteraard noodzakelijk voor de KRW. In de motie verzoekt zij bij de begroting uit te werken welke mogelijkheden bestaan om ontwikkelende en profiterende partijen een evenredige bijdrage te

laten leveren aan de realisatie van de nul-lijn voor afvalwater. Motie 2 (Evenredige bijdrage nul-lijn afvalwater) luidt:

“Constateringen:

- *Binnen het werkgebied van Waterschap De Dommel is de komende jaren sprake van een aanzienlijke verstedelijkingsopgave;*
- *Deze verstedelijking is alleen mogelijk indien tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in een toekomstbestendige afvalwaterketen;*
- *In de regio Eindhoven is het concept van een nul-lijn voor afvalwater geïntroduceerd als richtinggevend principe voor toekomstige systeemontwikkeling.*

Toelichting:

- *Waterbeheer is een essentiële maatschappelijke voorziening die randvoorwaardelijk is voor verstedelijking;*
- *Het is redelijk dat partijen die profiteren van of de verstedelijking aanjagen, een passende bijdrage leveren aan de hiervoor noodzakelijke investeringen.*

Verzoekt het DB:

- *Bij de begroting uit te werken welke mogelijkheden bestaan om ontwikkelende en profiterende partijen een evenredige bijdrage te laten leveren aan de realisatie van de nul-lijn voor afvalwater.”*

De voorzitter constateert dat de motie voldoende wordt ondersteund, zodat die verder deel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Peeters stelt dat de definitie van de nul-lijn die mevrouw Bemelmans noemde, niet de definitie is die het DB hanteert en dat hij die ook niet herkent. Bij nieuwbouwontwikkelingen of stedelijke ontwikkelingen is vaak het riool nodig. De nul-lijn houdt in dat dit niet mag betekenen dat het waterschapsriool dan maar groter moet worden om de extra vuillast af te voeren. Het waterschap wijst gemeenten er dan op dat zij bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen moeten zorgen dat het probleem van de extra hoeveelheid water die dan moet worden afgevoerd, moet worden opgelost binnen het eigen gemeentelijk rioolsysteem. Dat kan door extra af te koppelen of allerlei maatregelen voor waterbuffering te nemen. Het idee van de nul-lijn is begin dit jaar binnen de organisatie voor het eerst benoemd. Het DB kijkt nu hoe het dit naar gemeenten en ontwikkelende partijen kan communiceren. Er wordt dus een strategie bedacht. Het DB ziet de motie als een steun in de rug, want daarin staat het verzoek daarvoor het een ander in kaart te brengen. Dat deel omarmt het DB. Maar er wordt ook gevraagd te analyseren welke mogelijkheden er zijn om ontwikkelende en profiterende partijen een evenredige bijlage te laten leveren. Daarvoor is een zorgvuldige analyse nodig en die is niet haalbaar voor de beleidsbegroting. Volgende week begint het reces en als iedereen terug is, moet de beleidsbegroting er al zo'n beetje liggen. Hij ontraadt de motie dus, omdat het een onuitvoerbare opdracht is.

Mevrouw Van Santvoort merkt op dat het AB heeft ingezet op de koers van transformatie. Zoals voor iedereen wel duidelijk is, is klimaatverandering een feit. Met als gevolg dat de werkzaamheden van het waterschap minder voorspelbaar zijn. De opgaven rondom water, natuur, landbouw, economie en stedelijke ontwikkeling nemen toe en worden steeds complexer. De AWP wil meer bewustzijn creëren in de samenleving voor het belang van voldoende en schoon drinkwater. Dat is reden genoeg om een motie in te dienen over verhoging van de prijs van schoon drinkwater, want water is spotgoedkoop. Er komt weer een hete periode aan en dan wordt er onnodig veel schoon drinkwater gebruikt, omdat het zo goedkoop is.

Zij wijst op de constatering die zij in haar motie heeft opgenomen. In de toelichting bij de motie legt zij uit waarom de prijs van drinkwater omhoog moet.

Daarom verzoekt zij het DB om de Unie te vragen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat te pleiten om drinkwaterbedrijven toe te staan de prijs van het water voor iedereen meer te verhogen om zo het gebruik van water te reduceren, en hierbij afhankelijke tarieven te mogen invoeren via staffels. Dat betekent dat de prijs hoger wordt naarmate je meer water verbruikt. Voor aanvullende gegevens verwijst zij nog naar de voetnoten bij haar motie 3 (Water spotgoedkoop).

“Constateringen:

- *Samenlevingen gebruiken structureel meer water dan er jaarlijks beschikbaar komt via regen en sneeuw. Tegelijk teren ze in op reserves die zich nauwelijks of niet herstellen: grondwater, gletsjers en wetlands.*
- *Door bevolkingsgroei, economische groei, klimaatverandering en vervuiling dreigt een drinkwatertekort in Nederland.*
- *De prijs voor water is in Nederland laag, en de kwaliteit hoog, vergeleken met veel andere EU-landen.*

Toelichting:

- *De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur heeft aan het ministerie van I&W het advies gegeven om de prijs van water te verhogen.*
- *Ook bedrijven behorend tot de 10 grootste water onttrekkers in de provincie Noord-Brabant vinden dat water te goedkoop is.*
- *Verhoging van de gasprijzen leidde tot aanzienlijke reductie van het gasgebruik.*
- *Waterschappen bepalen de prijs van water niet, maar drinkwaterbedrijven.*
- *Drinkwaterbedrijven zijn hierbij gebonden aan de regels van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) (“omdat hun taak zo belangrijk is en ze de enige aanbieders in hun gebied zijn, mogen de prijzen alleen relevante kosten voor het winnen van drinkwater dekken”).*
- *Hoe meer relevante instanties een signaal afgeven, des te groter de kans dat probleem wordt erkend en actie wordt ondernomen door ministerie.*

Verzoekt het DB:

- *De Unie van Waterschappen te vragen om bij het ministerie van I&W te pleiten om drinkwaterbedrijven:*
 - *toe te staan de prijs van water voor iedereen meer te mogen verhogen dan nu het geval is om het gebruik van water te reduceren, en;*
 - *hierbij hoeveelheid afhankelijke tarieven te mogen invoeren via staffels (hoe meer verbruik, hoe hoger de prijs).”*

De voorzitter merkt op dat de motie, voordat die deel kan uitmaken van de beraadslaging voldoende ondersteuning moet hebben. Tot de beraadslaging begint, is er gelegenheid nog steun te zoeken.

De heer Peeters vindt het een sympathieke motie. Maar hij wijst erop dat in een op 26 november 2025 aangenomen motie min of meer hetzelfde wordt gevraagd. Over die motie lopen gesprekken met de provincie, Brabant Water en andere waterschappen en het DB zal het AB hierover na de zomer informeren. Hij vindt motie 3 daarom overbodig.

De heer Van der Hulst vraagt zich naar aanleiding van de visie schoon water af wat de plannen zijn om beter te gaan zuiveren op de rwzi's. In het programma van investeringen in de afvalwaterketen is sprake van een heleboel vervangingsinvesteringen en relatief van minder verbeteringsinvesteringen. Maar als je het rwzi-effluent schoon genoeg wil hergebruiken in het watersysteem en in nuttige toepassingen, is het realiseren van schoon genoeg effluent een essentiële randvoorwaarde.

Waar is wel sprake van verbeteringsinvesteringen? Er staat natuurlijk een mooie ozoninstallatie in Hapert waarmee het afvalwater netjes medicijnvrij wordt gemaakt. Er zijn voornemens om een soortgelijke installatie in Tilburg te zetten

en die is ook keurig begroot. Maar hoe zit het bij de andere zes rwzi's? Op Eindhoven staat wel iets genoemd, maar er is geen duidelijkheid. Eerder is gevraagd hoe het staat met de zuivering op nutriënten bij rwzi's als Hapert, Biest-Houtakker en Oisterwijk. Er is in 2007 naar de visie van toen een plan gemaakt om die rwzi's KRW-proof te maken. Worden die inzichten nog steeds gedeeld of moet er toch nog een tandje bij? Is er nog steeds sprake van actuele opgaven van nutriënten?

Er is ook ontwikkeling in de inzichten rondom KRW-stoffen. Moet er op het gebied van zink nog iets gebeuren? Wat is er dan mogelijk met de rwzi's? Natuurlijk is er gesproken over bronaanpak, want een stof die niet in het rioolwater komt, hoeft je er ook niet uit te halen. Maar voor veel stoffen is bronaanpak moeilijk. Je kunt mensen niet verbieden om medicijnen te gebruiken. Dan blijft zuivering op medicijnresten als een van de weinige opties over. Daarom verzoekt hij met motie 4 (Investeren in rwzi's om beter te zuiveren) om een beter overzicht hoe het zit met de concrete plannen om beter te gaan zuiveren op alle rwzi's.

“Constateringen:

- Riolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) zijn primair ontworpen voor het Investeren in rwzi's om beter te zuiveren” in verwijdering van ziektekiemen, organisch materiaal, stikstof en fosfaat uit huishoudelijk afvalwater.*
- Huishoudelijk afvalwater bevat in toenemende mate probleemstoffen in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW), zoals medicijnresten en zink.*
- Bronaanpak ter vermindering van microverontreinigingen zoals medicijnresten door huishoudens sorteert in de praktijk nauwelijks effect.*
- Het grondwaterconvenant verplicht het waterschap om in 2027 tenminste één pilot met effluentinfiltratie te hebben uitgevoerd..*

Toelichting:

- Beter gezuiverd effluent zorgt dat we de wettelijke KRW-doelen halen. Bovendien is direct hergebruik of infiltratie van rwzi-effluent mogelijk, wat voor de droogtebestrijding zeer gewenst is.*
- In 2025 was er €100 miljoen aan zuiveringsinvesteringen gepland. Daarvan is slechts €60 miljoen gerealiseerd, vooral door gebrek aan ambtelijke capaciteit. Dit is doorgetrokken naar een verlaagde investeringsraming voor latere begrotingsjaren. Binnen de huidige investeringsramingen de nadruk ligt op vervanging van bestaande assets, terwijl investeringen in innovatieve, betere zuiveringstechnieken beperkt zijn.*
- Concrete investeringen voor het zuiveren van nutriënten en medicijnresten zijn voor rwzi Tilburg (t.b.v. de Zandleij) vanaf 2028 voorzien. Voor de overige zeven rwzi's zijn geen concrete verbeterplannen of investeringsbudgetten opgenomen in deze Voorjaarsnota.*
- De herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater verplicht grotere rwzi's tot zuivering op medicijnresten, wat zeker ook voor rwzi Eindhoven geldt.*
- Wegens de schaa sprong gaat in de regio Eindhoven veel woningbouw plaatsvinden. Voorkomen moet worden dat hierdoor emissies uit de afvalwaterketen toenemen.*

Draagt het dagelijks bestuur op:

- 1. In de Beleidsbegroting 2027 een voorstel op te nemen voor aanvullende investeringen om de zuiveringsprestaties van rwzi's te verbeteren, zodat er naast renovatie van bestaande assets substantieel wordt geïnvesteerd in waterkwaliteit.*
- 2. Aan het algemeen bestuur uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 een concreet meerjarenplan te presenteren voor de stapsgewijze verbetering van de zuiveringsprestaties van de overige zeven rwzi's (naast de rwzi Tilburg).”*

De voorzitter constateert dat de motie voldoende wordt ondersteund, zodat die verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Peeters meent dat de essentie van de motie is om sneller tot schoon water te komen op de rwzi's. Dat wil het DB ook. Maar het heeft niet veel zin om

in de ontwerpbegroting het bedrag voor verbeterinvesteringen te verhogen, omdat - zoals Johan Cruijff ooit zei - je een zak geld nooit ziet scoren. Het DB vindt het een groot risico om er nu € 20 miljoen bovenop te plussen om vervolgens een jaar later aan het AB te moeten uitleggen dat er voor € 20 miljoen te weinig is gerealiseerd. Met geld alleen kom je er niet. Andere vraag in de motie is om een concreet meerjarenplan te presenteren. Gelet op de detaillering, betwijfelt hij of dat haalbaar is.

Hij zegt wel toe het AB inzicht te geven in de huidige programmering voor zowel een verbeteropgave als een instandhoudingsopgave bij de verschillende rwzi's en het AB te informeren welke opgaven per rwzi de komende jaren zijn gepland. Dat geeft inzicht in wat er al gebeurt. Bovendien zegt hij toe dat het DB in het kader van asset management gaat verkennen wat de mogelijkheden zijn om de schoonwaterdoelen versneld te realiseren in de keten en daarover in Q1-2027 terug te koppelen. Dat zijn dingen die volgens het DB haalbaar zijn. De huidige motie is vrij krap geformuleerd.

De heer Aarts verontschuldigt zich dat zijn motie, die hij samen met de PvdD indient, vrij laat is geland. Wie voor "water en bodem sturend" is, moet bereid zijn de consequenties daarvan te aanvaarden. Juist als de druk van woningbouw, infrastructuur, economische ontwikkeling en mobiliteitsopgave het grootst is, moet blijken of dit uitgangspunt echt leidend is. Het water- en bodemsysteem mag geen sluitpost zijn van ruimtelijke ontwikkeling, maar bepaalt de fysieke grens waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Alleen dan is er sprake van geloofwaardig bestuur en van een werkelijk klimaatbestendig Brabant. Voor hem persoonlijk komt dit onderwerp dicht bij het door hem vaak genoemde thema brede welvaart. Als er over deze regio wordt gesproken, gebeurt dat vaak op grond van de economie en de druk dat er woningen moeten komen. Er worden dingen doorgeramd en er wordt heel weinig gesproken met inwoners over wat zij willen. Daarom dient hij motie 5 (Water en bodem sturend geldt voor iedereen) in:

"Constateringen:

- *Het klimaat verandert sneller dan waarop veel van onze huidige ruimtelijke systemen zijn ingericht, waardoor de risico's op wateroverlast, droogte en schade door extreem weer toenemen.*
- *Het water- en bodemsysteem vormt de fysieke basis voor wonen, werken, landbouw, natuur, mobiliteit en economische ontwikkeling. Dus voor ons allemaal.*
- *Binnen het beheergebied van Waterschap De Dommel vinden omvangrijke ontwikkelingen plaats, waaronder woningbouwprojecten, infrastructuurprojecten, mobiliteitsknooppunten, economische ontwikkelingen en uitbreidingen ten behoeve van Brainport en ASML.*
- *Het waterschap werkt aan een beleidsrijke wijziging van de Waterschapsverordening waarin de principes 'Water en Bodem Sturend' en 'Klimaatbestendig Bebouwd Gebied' juridisch worden verankerd.*
- *In het participatieproces zijn vragen gesteld bij de voorgestelde bergingseis van 100 mm vanwege uitvoerbaarheid, woningbouwopgaven, ruimtegebruik en andere maatschappelijke belangen.*

Toelichting:

- *Waterveiligheid, klimaatadaptatie en een robuust watersysteem zijn randvoorwaarden voor Brede Welvaart en een toekomstbestendige leefomgeving. De gevolgen van onvoldoende waterberging, verdere verharding en versnelde afvoer worden uiteindelijk afgewenteld op inwoners, bedrijven, natuur en toekomstige generaties;*
- *Water en Bodem Sturend betekent dat het water- en bodemsysteem niet langer volgend is op ruimtelijke plannen, maar medebepalend is voor de inrichting daarvan: water en bodem bepalen wat in een gebied mogelijk is.*
- *Woningbouw-, mobiliteits-, infrastructuur- en economische projecten dienen plaats te vinden binnen de grenzen van een robuust water- en*

bodemsysteem. De maatschappelijke urgentie of economische betekenis van een project mag niet worden gebruikt als argument om fundamentele water- en bodemvoorwaarden af te zwakken. Juist wanneer de druk vanuit woningbouw, infrastructuur of economische ontwikkeling groot is, heeft het uitgangspunt Water en Bodem Sturend betekenis. Het water- en bodemsysteem is sluitpost van ruimtelijke ontwikkeling, maar bepaalt de fysieke grens waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden.

Spreekt uit:

- Dat het water- en bodemsysteem de fysieke ondergrens vormt voor elke ruimtelijke ontwikkeling binnen het beheergebied van Waterschap De Dommel;*
- Dat een klimaatbestendig Brabant alleen mogelijk is wanneer water en bodem daadwerkelijk sturend zijn en niet ondergeschikt worden gemaakt aan de snelheid, omvang of economische waarde van ruimtelijke ontwikkelingen.*

Verzoekt het dagelijks bestuur:

- 1. Bij de verdere uitwerking van de beleidsrijke Waterschapsverordening vast te houden aan:*
 - a. Het uitgangspunt dat Water en Bodem Sturend voor alle ruimtelijke ontwikkelingen geldt.*
 - b. De voorgestelde bergingseis van 100 mm. Deze norm mag niet worden afgezwakt vanwege woningbouw-, economische-, infrastructurele of financiële belangen, tenzij op objectieve waterhuishoudkundige gronden wordt aangetoond dat een gelijkwaardig of hoger beschermingsniveau wordt gerealiseerd.*
- 2. Er bij gemeenten, provincie Noord-Brabant, het Rijk, Rijkswaterstaat, ProRail en overige initiatiefnemers op aan te dringen dat projecten binnen het beheergebied aantoonbaar voldoen aan de uitgangspunten van Water en Bodem Sturend en Klimaatbestendig Bebouwd Gebied.*
- 3. Jaarlijks aan het algemeen bestuur te rapporteren hoe deze twee uitgangspunten zijn toegepast bij grootschalige ontwikkelingen binnen het beheergebied."*

De voorzitter constateert dat de motie voldoende wordt ondersteund, zodat die verder onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Tijhof stelt dat de heer Aarts zelf al opmerkte dat er momenteel wordt gewerkt aan de nieuwe beleidsrijke waterschapsverordening. Daardoor komt deze motie eigenlijk wat te vroeg. Er staan punten in waarover inderdaad wordt gesproken en waarnaar wordt gekeken. Bovendien komt deze verordening beeldvormend nog aan de orde op 9 september 2026 en oordeelsvormend een week later om met name randvoorwaarden mee te kunnen geven. Die verordening wordt door de drie Brabantse waterschappen gezamenlijk opgesteld. Besluitvorming vindt plaats in oktober-november. Hij verzoekt daarom de motie aan te houden en later in te dienen. Dan komt die op inhoud wellicht beter tot haar recht.

De voorzitter schorst de vergadering drie kwartier voor de maaltijd.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, vraagt hij of er fracties zijn die naar aanleiding van het preadvies hun motie willen aanhouden of intrekken.

Mevrouw Van Santvoort merkt op dat het DB heeft toegezegd na de vakantie terug te komen op haar motie. Daarom trekt zij motie 3 in.

De heer Van der Hulst voegt daaraan toe dat ook motie 4, "Investeren in rwzi's om beter te zuiveren" door de toezegging van de heer Peeters dat het DB in Q1-2027 met een overzicht komt, niet meer nodig is. Dus hij trekt die motie in.

De heer Aarts zegt dat hij na overleg over motie 5 nog zit met de vraag hoe dit valt in de tijd. Hij is bereid de motie aan te houden, maar hij wil dan wel de toezegging dat de uitgangspunten tot de gesprekken in september niet zullen veranderen. Hij doelt dan onder andere op de bergingseis van 100 mm.

De voorzitter vindt dat een vorm van onderhandelen “after the fact” en dat is wat ingewikkeld. De portefeuillehouder kan nu niet reageren op de voorwaarde, maar zal dat doen in diens termijn. Hij verzoekt de AB-leden nu hun reactie op het voorstel en de ingediende amendementen en moties in de eerste termijn kenbaar te maken.

*Mevrouw Aerdt*s stelt dat Water Natuurlijk de behandeling van de voorjaarsnota een van de belangrijkste momenten in het jaar vindt. Hiermee slaat het AB immers piketpalen voor de toekomst, te beginnen met de begroting 2027. Deze voorjaarsnota is nog niet af, soms nog groen en onrijp. Water Natuurlijk geeft drie punten mee voor het vervolgproces en de begroting.

Het eerste is de urgentie. Het momentum toont een nieuwe werkelijkheid: droge periodes afgewisseld met piekbuien. Het waterschap kan niet blijven doen wat het deed, want dan houdt het wat het heeft en dat is niet voldoende. De vraag is hoe het waterschap voldoende water, voldoende schoon water en droge voeten garandeert voor iedereen en voor alle functies, integraal met medeverantwoordelijkheid voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en een leefbare en gezonde leefomgeving.

Gezien de urgentie moet er misschien een stapje bij. Wat is nodig om de KRW-doelen te behalen in 2033 en hoe haalt het AB alles uit het investeringsprogramma zonder projecten door te schuiven naar latere jaren? Want dan worden zij steeds duurder. Hoe zijn grondgebruikers te helpen de maatregelen te treffen waarvoor de stimuleringsmaatregelen in het leven zijn geroepen: meer infiltratie en klimaatadaptieve inrichting, ook in het buitengebied? Zij vindt dat de opgaven voor WBP6 al moeten worden voorbereid in 2027 zodat het AB in 2028 meteen aan de slag kan en geen tijd verliest. De urgentie vraagt iets van de organisatie. Wat heeft die daarvoor nodig van het AB? Misschien moet het AB meedenken met de organisatie en minder vragen stellen, want de beantwoording daarvan kost veel tijd. Haar fractie denkt graag mee over zaken die het waterschap niet meer moet doen; dat is immers ook een gevolg van transformatie. Zo blijft er tijd over voor de urgente zaken.

Het tweede punt dat zij meegeeft, is bestuurlijke lef. Het vergt lef van het AB om het waterbeheer de komende decennia in goede banen te leiden in het Dommelgebied en om samen met belanghebbenden en inwoners de transformatie vorm en inhoud te geven. De voorstellen van de taskforce moeten in de begroting hun weg hebben gevonden, qua besparingen maar soms ook omdat zij ingrijpende gevolgen hebben voor de langere termijn. Deze discussie moet de komende maanden plaatsvinden, want deze voorstellen moeten in de begroting landen.

Het AB moet ook lef tonen om na te denken over wat op de middellange termijn wenselijk en noodzakelijk is voor toekomstige generaties. Denk daarbij aan de volgende vragen:

- Blijft De Dommel centraal zuiveren of gaat het in kleinere zuiveringen op veel meer locaties water zuiveren en infiltreren?
- Blijven de waterschappen elkaar beconcurreren bij het inhuren van civieltechnische aannemers of beginnen zij gezamenlijk in Unieverband een waterbouwbedrijf?
- Heeft het AB het lef om de ontwikkelingen (en rijksmiddelen) met het stikstofprogramma te verknopen aan de wateropgaven voor het herstel van het watersysteem en acties in het kader van de droogteagenda?

Het derde punt is betaalbaarheid. Water Natuurlijk vindt een geleidelijke tariefaanpassing belangrijk, net als het niet afwentelen op of doorschuiven naar de toekomst. Het AB zal in de nieuwe bestuursperiode een fundamentele discussie moeten voeren over de tarieven, in het licht van de opgaven in de nieuwe werkelijkheid. Hoe kun je de lasten zo rechtvaardig mogelijk verdelen? Hoe kun je middelen genereren om de opgaven uit te voeren? Hoe financiert je de transformatie? En wie betaalt dat? Je kunt het geld namelijk maar één keer uitgeven.

Zij is blij dat in de memorie van antwoord staat dat er verder wordt gekeken dan de waterschapsheffing. Vanuit het principe “de vervuiler betaalt” worden de grenzen opgezocht. Het zou goed zijn als er prijsprikkels komen bij het gebruik en het onttrekken van water door datacenters, grootschalige bedrijvigheid en industriële landbouw.

Verder zou de zuiveringsheffing meer moeten aansluiten bij de omvang van huishoudens. Daarmee kun je al beginnen door het zuiveringstarief te baseren op het waterverbruik. Zo kun je proberen een gedragsverandering te stimuleren die kan leiden tot minder waterverbruik door het nieuwe beregeningsbeleid. Het is mooi als een en ander in 2027 kan worden verkend en dat het waterschap naar “true cost, true price” gaat.

Bij de behandeling van de jaarrekening is aan het DB gevraagd bij de voorjaarsnota het gesprek met het AB aan te gaan over de taakreserves. Hoe ziet het vervolgproces eruit? Wanneer wordt het AB betrokken bij de vele keuzen die nog moeten worden gemaakt?

Water Natuurlijk heeft twee moties ingediend en die handhaaft zij. Ten aanzien van de andere moties en de amendementen volgt de fractie het DB.

De heer Van de Ven meent dat zijn fractie alles wat zij wilde zeggen, al in de commissies heeft gezegd. Voor wat de moties en amendementen betreft volgt zijn fractie de lijn van het DB.

De heer Kuppens ondersteunt wat Water Natuurlijk heeft gezegd over het doorschuiven. Het waterschap moet de financiën op orde hebben en moet niets doorschuiven naar de toekomst. Hij verzoekt de toezegging dat bij de stukken over de transformatie die het AB in oktober krijgt, een overzicht zit van financiën en de tijdlijn wanneer het gerealiseerd kan worden, zodat dat onderbouwd kan worden meegenomen in de bespreking van de begroting.

Ten aanzien van de moties en amendementen steunt zijn fractie het DB.

De heer Van Benthem stelt dat er al veel is gezegd in de commissie. Hij heeft nog geen antwoord gehad op zijn vraag die hij daar stelde of er taakreserves zijn waarbij flexibilisering mogelijk is. Daarmee zou je het weerstandsvermogen kunnen oprekken.

De heer Lokin vraagt of de heer Van Benthem met taakreserves bestemmingsreserves bedoelt?

De heer Van Benthem bevestigt dat.

Mevrouw De Rooij zegt dat zij graag voor deze voorjaarsnota wil stemmen, maar dat zij nog niet tevreden is. Zij mist het transformatieve, de urgentie en het bestuurlijk lef. Ook anders denken en doen ziet zij te weinig terug, maar zij ziet minder doen wel terug, vooral bij de GGA's. Zij vraagt zich af wat het waterschap concreet anders gaat doen. De antwoorden in de commissie stellen haar fractie niet gerust. Ook het proces verdient geen schoonheidsprijs. Zij denkt daarbij aan de gedragen oplossingen van de taskforce zonder adequate uitleg.

Deze voorjaarsnota is niet getoetst op de eerder aangenomen moties en amendementen. Het AB zit hier niet voor niks en zij vraagt het DB nogmaals toe te zeggen de begroting hierop wel te toetsen en dat ook duidelijk weer te geven. Zij doelt onder andere op de toezegging dat er voldoende geld is gereserveerd om de waterschapsadviezen in begrijpelijke taal online te zetten.

Zij mist ook bij de bronaanpak een duidelijke richting. Het actualiseren van lozingsvergunningen gaat veel te langzaam, maar er staat geen senior vacature online. Zij mist ook een strategisch communicatieplan, waarbij actief wordt gecommuniceerd naar aanleiding van gebeurtenissen, zoals de hitte en de slechte waterkwaliteit van de Dommel. Het waterschap kan bij voorbeeld de publieke opinie en de pers gebruiken om beleid bij partners aan te passen of te beïnvloeden.

Over het antwoord van de voorzitter op het eerste amendement over de focus op de impact van de waterdoelen is zij tevreden, want dat is een heel ander antwoord dan zij twee weken geleden kreeg van de heer Peeters. De voorzitter liet het klinken alsof het DB en de PvdD het helemaal met elkaar eens zijn. Zij vraagt zich af waarom het DB dan toch het amendement niet steunt.

Ten aanzien van amendement 2 (Samen voor een meer dierbewuste organisatie) benadrukt zij dat nog niet is voldaan aan de afspraak in het bestuursakkoord. Er komt inderdaad een Dommeldialoog over dierenwelzijn en dat is een goede ontwikkeling. Maar dat mag ook wel, want deze bestuurstermijn zit er bijna op. Het amendement lijkt haar een mooi voorschot voor het DB om hiermee aan de slag te gaan.

Mevrouw Lammers merkt met betrekking tot motie 1 op dat haar fractie het onlogisch vindt om wateren die niet voldoen aan de Europese afspraken over kwaliteit te laten bejagen. Volgens het DB gaat het goed met de visstand, maar die uitspraak verbaast haar. Zij verzoekt het DB een overzicht te sturen van de ontwikkeling van de visstand sinds 2010. Het lijkt haar handig als zij dat deze vergadering krijgt, zodat iedereen weet hoe het ermee staat. De Living Planet Survey laat zien dat er sinds 2010 een daling is van het aantal zoetwatervissen in Nederland. Bovendien heeft zij eerder begrepen dat veel wateren, inclusief de Dommel, niet voldoen aan de KRW-normen voor viskwaliteit en visfauna. Als dat inmiddels anders is, hoort zij dat graag.

Het DB heeft zorgen over het jaartal 2027 dat in de motie is genoemd, omdat er contracten zijn die blijkbaar in 2029 aflopen. Zij is bereid de motie aan te passen en te stellen dat verlenging niet doorgaat, als niet wordt voldaan aan de KRW-eisen als die verlenging aan de orde is. Natuurlijk moet ook de mede-indiener van de motie, de fractie van Water Natuurlijk, daarmee akkoord gaan.

Ten aanzien van motie 2 van Water Natuurlijk over de nul-lijn afvalwater zal haar fractie de mening van het DB volgen.

Zij is het ermee eens dat de heer Aarts een toezegging heeft gevraagd naar aanleiding van motie 5, die de PvdD samen met 50PLUS heeft ingediend. Zij is benieuwd naar de reactie en geeft mee dat de PvdD absoluut niet wil dat er aan de uitgangspunten wordt getornd. Het AB gaat daarover en het is bekend hoe complex de wateropgave is.

De portefeuillehouder vindt ten aanzien van amendement 1 dat je niet nu al het gebruik van effluent voor natuurherstel moet afschrijven. Dat gebeurt ook niet met dit amendement. De PvdD zegt alleen dat het te vroeg is om dit nu al op nemen in de voorjaarsnota. Er zijn eerst kaders nodig waarbinnen het AB het wenselijk vindt om gezuiverd effluent over de natuur heen te sproeien. Zij vindt dat stoffen als tfa en pfas er uitgefilterd moeten zijn voordat je het effluent in de natuur gebruikt, maar bij haar weten gebeurt dat nog niet in Nederland. Tfa uitfilteren is mogelijk, maar dan moet het DB inzetten op zeer kostbare volledige zuivering om van het effluent osmosewater te maken. Nadeel van osmosewater

is dat je het niet kunt drinken, want daar moeten dan weer mineralen aan worden toegevoegd.

Zij kan zich wel voorstellen dat er in de voorjaarsnota komt te staan dat er wordt gekeken naar toepassingen voor effluentgebruik. Vooral in industriële toepassingen ziet zij kansen voor circulair gebruik.

De heer Verhoeven zegt dat er nog twee vragen van hem in de commissie openstaan. Hij heeft het DB verzocht richting de beleidsbegroting aan te geven hoe het percentage gerealiseerde investeringen wordt verhoogd. De andere is of er een beeldvormende sessie kan worden gehouden om het AB mee te nemen in de organisatorische ontwikkeling van het waterschap.

Met betrekking tot de moties en amendementen volgt zijn fractie het DB.

De heer Van Rijckevorsel zegt dat hij flabbergasted was door het vlamme betoog van mevrouw Aerdt over urgentie, versnellen, bestuurlijke lef en betaalbaarheid, omdat er normaal gesproken meestal een ander vlamme betoog komt. Hij bedankt voor die inbreng die hij zelf niet beter had kunnen opschrijven.

Met amendement 1, dat je geen effluent over natuur- en landbouwgronden met sproeien, is hij het natuurlijk eens. Je moet effluent pas gebruiken als je zeker weet wat erin zit. Wellicht kan het vanuit een nutriëntenperspectief eerder bij de landbouw worden gebruikt dan in de natuur. De natuur zit niet echt te wachten op de toevoeging van nutriënten. Maar hij meent dat het amendement er een verkeerd signaal mee afgeeft dat het niet meer wil dat effluent bijvoorbeeld wordt gebruikt door Bavaria.

Over amendement 2 deelt hij de mening van de voorzitter dat de realiteit weerbarstig is en dat trekken aan een dood paard zonde van de middelen is en de inzet van de medewerkers niet bevordert. Het is dus een kwestie van “pick your battles”.

Ten aanzien van amendement 3 volgt hij het DB. Na de zomer komt dit aan de orde en het amendement loopt dan ook een beetje vooruit op de muziek.

Hij worstelt nog met de vraag hoe hij motie 1 van Water Natuurlijk over de bevissing moet beoordelen. Hij heeft begrip voor de motie, maar kan zich ook vinden in de beantwoording van het DB. Hij wacht daarom de reactie van het DB af.

Motie 2 noemt hij goed, maar hij vraagt zich af of daar niet de verkeerde wordt gepakt en of in de motie niet een aantal partijen wordt vergeten. Ook de gemeente en de provincie zijn wel degelijk belanghebbenden hierin; in veel gevallen zijn zij de initiatiefnemer. Dat initiatief nemen begint al bij het aanwijzen van zoekgebieden om uitbreiding van woonwijken te realiseren. Gemeente en provincie zijn ook nodig voor de wet- en regelgeving. Dat is niet iets waarvoor ontwikkelende of profiterende partijen aan de lat staan. Hij doet daarom de suggestie om de motie iets aan te passen, want nu lijkt het net alsof alleen bedrijven de ontwikkelaars zijn.

Ten aanzien van motie 5 volgt zijn fractie het advies van het DB.

Mevrouw Van der Zanden wijst erop dat volgens de heer Van Ham besturen gaat om goed na- en vooruitdenken. Het AB moet dus niet alleen goed nadenken over droogte, maar ook over de andere kant van de klimaatverandering: de piekbuien en de wateroverlast. De verwachting is dat er meer weersextremen zullen voorkomen. Dan moet je daarnaar ook handelen bij de inrichting en omvorming van het watersysteem en zorgen dat de opgaven en gevolgen niet alleen bij de grondeigenaren terechtkomen.

Op 26 juni jl. heeft de minister van LNV de stikstofplannen gepresenteerd. Die betreffen een groot deel van het gebied van De Dommel. In heel Brabant komen

meer dan 750 boeren in een stikstofgebied. De vraag is wat deze plannen voor impact hebben op de al bestaande plannen van De Dommel. Het waterschap wil de flanken onder andere voor de landbouw reserveren. Haar fractie verzoekt om een goede analyse van de impact op de plannen. Het resultaat kan wellicht in WBP6 worden meegenomen, maar het kan ook direct impact hebben op de voorjaarsnota en de begroting. Zij wil dat dit voor het AB zo snel mogelijk inzichtelijk wordt.

Ten aanzien van de amendementen en moties volgt haar fractie een heel eind het DB. Over amendement 1 brengt zij nog in dat, als effluent voldoende kwaliteit heeft, het een welkome aanvulling is op het herstel van de waterbalans. Jaren geleden is al in het AB afgesproken om een pilot te doen van infiltreren van effluent. Het AB moet zich aan die afspraak houden.

Voor de overige amendementen en moties volgt zij het DB.

Mevrouw Van Santvoort zegt dat zij helemaal achter amendement 1 van de PvdD staat. Zij hoorde al enkele keren dat niet zeker is of er in het effluent nog stoffen zitten als pfas. Haar partij is heel erg tegen die stof. Daarom wil zij geen effluent over de natuur en landbouwgronden verspreiden. Zij staat achter de amendementen 2 en 3.

Met motie 1 van Water Natuurlijk, die zij mede heeft ondertekend, gaat zij akkoord. Ook motie 2 zal zij steunen. De moties 3, 4 en 5 zijn inmiddels ingetrokken.

De heer Aarts wijst erop dat motie 5 niet is ingetrokken.

Er is in de stukken veel gesproken over partners en maatschappelijke partijen, maar hij mist concrete voorbeelden. Noem gewoon man en paard. Hij leest vaak het woord “urgentie”, maar hij wil die urgentie dan wel zien. Transitie en transformatie vragen uitdrukkelijk om samenwerking met de omgeving. In dat verband is burgerberaad genoemd. Hoe gaat het DB dat doen? Hij wil graag een wat concreter antwoord dan dat er ergens in het najaar een sessie over wordt gehouden.

Hoewel de voorjaarsnota aan de orde is, zal hij niet veel zeggen over geld, maar een paar dingen kan hij niet laten. Conform het coalitieakkoord worden de lasten weer verhoogd. Daar kan hij niet veel aan doen, maar hij vindt wel dat het AB de lasten van ingezetenen nog steeds te makkelijk verhoogt. Hij leest over jaren met hoge investeringen en jaren met dikke minnen. Hij vraagt zich nog steeds af hoe je dat opvangt.

De GGA, die terugkomt in amendement 2, vindt hij nog steeds belangrijk. Hij denkt wel eens: “Tom Poes verzin een list”.

Hij worstelt nog een beetje met de genoemde keuzen: watersysteem, Howabo, etc. Gezien de ervaringen vraagt hij zich af of die keuzen worden waargemaakt en hoe.

In de commissie heeft hij het een en ander gezegd over transformatie. Achteraf vindt hij dat hij zijn vragen wellicht niet duidelijk genoeg heeft geformuleerd. Hij zal er een paar herhalen. Wat gebeurt er met communicatie over transformatie, zowel intern als extern? Zijn conclusie is dat het proces van onderop is begonnen en dat is prima. Maar hij vraagt zich wel af wat de doelen zijn en wat het overall scenario is. Want het alleen maar van onderop benaderen, vindt hij iets te risicovol.

Heel vaak spreekt het AB de organisatie aan, maar hij spreekt het AB aan, want soms krijgt hij het gevoel dat mensen al bezig zijn om afscheid te nemen.

Binnenkort zijn de verkiezingen en er zijn mensen al bezig met hun vertrek of met hun toekomstige plek, hier of elders. Hij zag dat zelfs ergens terug in de tekst van de voorjaarsnota. Maar dit AB heeft nog bijna negen maanden. Dus hij roept iedereen toe: gas erop en nog even doorbijten.

De voorzitter schorst de vergadering voor beraad van het DB.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij het woord aan de heer Lokin.

De heer Lokin herhaalt dat de mate waarin de visserij de visstand verlaagt, wel meevalt. Hij erkent wel dat klimaatveranderingen en andere ontwikkelingen gevolgen kunnen hebben voor de afspraken met de sportvisserij. Het DB wil die doelgroep in geen geval van het waterschap vervreemden, want De Dommel heeft er belang bij dat de relaties met de visserij goed blijven, met name omdat de vissers mede ongewenste ontwikkelingen naar voren brengen. Alles overziend stelt hij voor om 2027 te gebruiken om te kijken welke zaken het waterschap anders zou willen regelen met de sportvisserijsector. Bij de eerste contractafloop op 31-12-2027 zouden over die zaken nieuwe kaderafspraken moeten worden gemaakt met de visserij. Het waterschap krijgt daardoor de ruimte om op te treden als zich bijzondere omstandigheden voordoen, zoals extreme droogte. Hetzelfde geldt natuurlijk voor het contract dat twee jaar later afloopt. Hij hoopt dat dit het AB het gevoel geeft dat het DB dit serieus neemt. Door de tijd te nemen, voorkomt het waterschap dat het veel werk over zich afroept.

Over de voorjaarsnota hebben AB-leden vrij veel tegen elkaar gezegd en waren de opmerkingen niet direct aan het DB gericht. Bijvoorbeeld de bespiegelingen over de toegenomen urgentie, bestuurlijk lef en tarieven kan het DB onderschrijven, maar hij meent dat het gesprek daarover volgend jaar met het nieuwe AB moet worden gevoerd. Vooralsnog blijft hij uitgaan van de afspraken in het bestuursprogramma. Het is primair aan het AB wanneer het wordt betrokken. Als het AB het gesprek wil voeren, voldoet het DB aan die wens. Het lijkt hem wel van belang om een consistente lijn vast te houden en niet op details heel stevig van koers te wisselen. Deze bestuursperiode duurt nog negen maanden en er moeten nog wat meters worden gemaakt om de beloften aan elkaar en aan de maatschappij waar te maken.

De concrete voorstellen van de taskforce waarom de heer Kuppens vroeg, zijn al eerder beloofd. Het AB krijgt die voorstellen. Het DB zal die naar beste vermogen kwantificeren. Niet alle voorstellen zijn keiharde wiskunde en ze zijn ook niet op alle details door te vertalen, maar het AB krijgt concreet inzicht, zodat het een afweging kan maken van wat erbij komt en wat er nog af kan.

Hij wijst de heer Van Benthem erop dat het natuurlijk mogelijk is de bestemmingsreserves te flexibiliseren. Daar gaat het AB zelf over. Het standpunt van het DB is dat dit niet nodig is en niet gewenst. Niet nodig, want met de huidige afspraken blijft het waterschap binnen alle financiële kaders voor de lopende bestuursperiode. Het is niet gewenst, omdat de bestemmingsreserves in feite potjes zijn voor gedane beloften. Als je die nu zou flexibiliseren, kan het gevoel ontstaan dat het wel meevalt. Het DB wil graag vasthouden aan de driedeling in het eigen vermogen. De categorie weerstandsvermogen is in feite het verzekeringspotje, de bestemmingsreserves zijn potjes voor gedane toezeggingen en er is vrij besteedbaar algemeen vermogen. Dat is een scherpe indeling die het DB niet wil flexibiliseren.

In het DB is gesproken over de vraag van de heer Verhoeven hoe je kunt zorgen dat de investeringen wat beter voorspelbaar worden. Maar er is geen toverformule. Het DB doet er wel wat aan. Het belangrijkste is dat er reële ambities zijn en dat je realistisch plant. Verder is er een strakkere sturing nodig. Ook het gevraagde inzicht in hoe de organisatie zich ontwikkelt, is moeilijk te geven. Dat inzicht zal nooit honderd procent zijn. De buitenwereld, steeds dynamischer regelgeving, de markt en participatie zijn zaken die het waterschap

sterk beïnvloeden en altijd zullen leiden tot aanpassingen; doorgaans niet ten gunste van het tempo waarin het waterschap een klus wil klaren. Hij wijst erop dat het gevraagde inzicht in de organisatieontwikkeling en transformatie al is beloofd. Hij herhaalt dat de secretaris-directeur vroeg in het najaar het AB inzicht zal geven wat de organisatie allemaal doet, hoe die nu werkt en hoe die in de toekomst moet werken.

Spreker hoopt en vermoedt dat de DB-leden niet horen tot de mensen die volgens de heer Aarts al afscheid nemen. Het standpunt van het DB was “gas erop”; het is nu “stroom erop”.

De heer Peeters benadrukt dat er in het bestuursakkoord en ook later nog afspraken zijn gemaakt over pilots over het hergebruik van effluent. Dat is een belangrijk onderdeel van de droogteagenda die in BBG-verband, dus samen met alle andere partners binnen Brabant, is vastgesteld. De afspraak is dat er werk wordt gemaakt van het nuttig inzetten van effluent in de omgeving. Het DB hecht eraan om een betrouwbare partner te zijn.

De heer Tijhof merkt over de bronaanpak op dat in de voorjaarsnota een differentiatie is aangebracht tussen lozingen, directe lozingen en indirecte lozingen. Voor de directe lozingen geldt het voortzetten van de huidige aanpak; dat moet uiteindelijk leiden tot een verdere verbetering van de lozingskwaliteit. Hetzelfde geldt voor de indirecte lozingen. Er wordt een webinar voorbereid in het kader van de schone Maaswaterketen, waarbij de bronaanpak van indirecte lozingen een groter thema is. Dan moet duidelijk worden wat De Dommel allemaal doet in dat verband, wat de plannen zijn en wat de impact daarvan is binnen de schone Maaswaterketen.

Naar aanleiding van het verzoek om adviezen openbaar te maken, omdat op dat gebied te weinig zou gebeuren, wijst hij erop dat in de lijst van toezeggingen staat dat het DB in het derde kwartaal komt met een waterbrief over dit thema, om de gevolgen in kaart te brengen op het gebied van financiën en capaciteit. De toezegging die de heer Aarts vraagt ten aanzien van de motie over de waterschapsverordening om niet te tornen aan de uitgangspunten van 50PLUS en de PvdD, kan hij niet doen. Net als die partijen gaat het DB voor maximale impact. De nieuwe waterschapsverordening wordt gezamenlijk opgesteld door drie waterschappen. In september krijgt het AB alle ruimte om het gesprek daarover te voeren, maar hij vindt dat eerst alles op tafel moet liggen. Dat is beter, omdat het AB dan goed is geïnformeerd en uiteindelijk gaat het AB natuurlijk over de inhoud. In oktober is er dan nog een beeldvormende en in november een oordeelsvormende bijeenkomst.

De voorzitter herhaalt de in de gecombineerde commissievergadering gedane toezegging dat direct na de zomer zal worden teruggekomen op het vervolg van de taskforce transformatie. Het DB zal dan meer inzicht geven wat de taskforce precies kan opleveren richting de begroting en wat de stand van zaken is. Hij heeft eerder verwezen naar wat er nu al als tussenproduct ligt bij de voorjaarsnota. Dat geeft inzage hoe er wordt gewerkt, maar nog niet met de uitkomsten die uiteindelijk op tafel moeten komen op weg naar de begroting. In een bijzin hoorde hij mevrouw De Rooij zeggen dat het waterschap minder gaat doen bij de GGA's, maar het gaat niet minder doen, maar gaat, gericht op de impact, met gefocuste inzet zorgen dat het de goede dingen doet. Wat hij aangaf, is volgens mevrouw De Rooij, ongeveer wat in het amendement staat. Maar hij zou zeggen dat het ongeveer is wat in de voorjaarsnota staat. Dat maakt het amendement overbodig, zodat het DB dat nog steeds ontraadt. Over de brief van de regering van 26 juni jl. heeft mevrouw Van der Zanden terecht gevraagd of het DB al een analyse heeft. Het DB heeft gisteren

afgesproken dat het AB zo snel mogelijk zal worden geïnformeerd over de eerste analyse die gisteren is gemaakt. Waarschijnlijk is dat later deze week. Hij complimenteert de organisatie en de mensen die zich hebben ingezet om zo snel met deze analyse te komen. Die analyse zal tot vragen en ideeën leiden en daarover wordt dan later gesproken.

Hij biedt de gelegenheid voor een tweede termijn.

Mevrouw Aerdts vindt het een beetje jammer dat niet ingegaan is op haar inbreng en ideeën. De portefeuillehouder daagt haar uit, want hij zei dat, als het AB een gesprek wil voeren, dat ook gebeurt. Grappig, want bij de behandeling van de jaarrekening heeft zij het DB gevraagd bij de voorjaarsnota het gesprek aan te gaan over de taakreserves. Dat gesprek heeft zij gemist, maar dat zal wel aan haar liggen!

De heer de Bijl vraagt of hij goed heeft begrepen van de heer Lokin dat die bij de verlenging van de contracten met de visclubs een hoofdstuk opneemt waarin duidelijk staat dat het vissen bij een slechte visstand tijdelijk kan worden opgeschort. Daarmee zou zijn fractie kunnen leven.

De voorzitter meent dat het niet zo werkt. De heer De Bijl kan zijn wensen uiten en daarop zal de heer Lokin dan in diens tweede termijn reageren.

De heer De Bijl merkt op dat, als de Dommel de grens overkomt, er nog maar een derde van de hoeveelheid vis in zit die je zou mogen verwachten en nog een derde van de soorten vis die er zouden moeten zijn. De rest is weg door de slechte waterkwaliteit. Dat zet zich in het hele gebied voort. Hij vindt het belangrijk om te zeggen dat het hem niet om de recreatie gaat, maar om de ecologie van een beek. Die is gebaat bij veel en voldoende water en op een gegeven moment moet er ook een einde worden gemaakt aan het vissen zelf, omdat de visstand dat niet verdraagt. Die vissen zijn nodig voor een eventuele herbezetting van zo'n beek in de toekomst als er wat meer water is.

De heer Verhoeven vraagt of de heer De Bijl een visplan wil hebben waarin wordt uitgewerkt hoe de visstand wordt bevorderd.

De heer De Bijl antwoordt dat dit mooi zou zijn, maar hij vreest dat dit veel tijd kost. Het is vooral van belang dat er bij verlenging van de contracten wordt opgeroepen om verstandig te zijn en op het moment dat de visstand het niet verdraagt niet meer te hengelen. Mensen uit het Oostblok nemen alle gevangen vis mee naar huis; dus die ben je kwijt. Verder kunnen vissen die worden teruggegooid schimmelinfecties krijgen. Ook dat heeft een negatief effect op de visstand.

De heer Verhoeven meent dat het toch mogelijk moet zijn in een jaar of twee een plan op te stellen om de visstand te herstellen. Ziet de heer De Bijl dat anders?

De heer de Bijl speelt deze vraag graag door aan de heer Lokin.

Mevrouw Bemelmans bedankt de heer Peeters voor diens definitie van de nul-lijn van afvalwater. Het lijkt haar goed dat iedereen daarvan op de hoogte is. Aangezien het gevraagde vanwege het reces niet zo snel haalbaar is, wil zij weten wanneer dat wel haalbaar is. Zij wil enige druk uitoefenen, want het Beethoven-budget is niet oneindig.

Mevrouw De Rooij vindt dat als de impact op de waterdoelen van een GGA-project groot is, maar aan een van de voorwaarden niet kan worden voldaan, er een poging moet worden gedaan om die voorwaarde toch te creëren met inzet van het waterschap. Alleen als dat echt niet lukt, mag zo'n GGA-project stoppen of niet worden aangegaan. Als het DB dat wil toezeggen, zal zij haar amendement intrekken.

Mevrouw Lammers heeft begrepen dat het DB niet wil toezeggen dat het gedane toezeggingen en aangenomen amendementen en moties verwerkt in de voorjaarsnota. Zij vindt dat een treurige constatering. Het is leuk dat het DB op zulke zaken wel ingaat en vertelt wat het daarmee gaat doen, maar zij gaat uit van het principe dat het AB de kaders meegeeft via moties en amendementen en dat die dan worden uitgewerkt. Zo niet, dan verwacht zij expliciet in een bijlage bij de voorjaarsnota te vernemen waarom niet.

De heer Verhoeven wijst erop dat het AB steeds meer urgentie kan leggen bij medewerkers en ze daarmee bijna gek kan maken, maar de organisatie doet haar best om alles te realiseren. Hoe zou mevrouw Lammers zich voelen als zij moest werken met de opdracht dat het meer, meer en meer moet?

Mevrouw Lammers antwoordt dat zij op verschillende plekken manager is geweest en goed weet dat je mensen niet moet volstouwen. Maar volgens haar zijn er diverse moties en amendementen waarbij dit argument helemaal niet geldt, omdat zij prima kunnen worden uitgevoerd. Zij ziet dat de organisatie hard werkt en daar heeft zij veel waardering voor. Maar zij ziet ook dat er op een aantal onderwerpen meer sprake is van terugtrekkende bewegingen dan dat het gaat om een capaciteitsvraagstuk. Zij haakt nog in op de uitspraak van de heer Van Rijckevorsel dat amendement 1 een verkeerd signaal geeft, omdat Bavaria wel gezuiverd effluent gebruikt. Het is van belang dat iedereen weet dat dit gezuiverde effluent niet wordt gebruikt voor bier. Zo schoon vindt Bavaria dat effluent blijkbaar niet. Het bedrijf levert dat restwater aan andere partijen, in dit geval aan boeren. Het is niet volledig gezuiverd, dus er kan pfas of tfa in zitten. Zij weet dat verschillende boeren nog steeds ook gewasbeschermingsmiddelen gebruiken waar tfa in zit, zodat het haar niet verbaast dat die boeren dat effluent aannemen. Dat betekent niet dat het waterschap de verantwoordelijkheid moet nemen om het effluent ook te laten gebruiken in de natuur.

De heer Verhoeven vraagt hoe mevrouw Lammers in de toekomst dan de circulariteit van het water ziet dat door iedereen wordt gebruikt in toilet en douche. Via de zuiveringen en de beek stroomt dat nu zo de Maas in.

Mevrouw Lammers erkent dat hergebruik van water noodzakelijk is. Dat staat ook in het amendement, maar daarin staat ook dat de PvdD het te vroeg vindt om te zeggen dat het voor natuurherstel moet worden gebruikt.

Over de circulariteit merkt zij op dat het ontzettend belangrijk is dat je elke druppel vasthoudt en dat het waterschap dus vol inzet op grijswatersystemen. Het is onzinnig om drinkwater door de plee te spoelen en om superschoon water te gebruiken voor het wassen. Er zijn allerlei toepassingen denkbaar waarbij je gezuiverd effluent kunt gebruiken, maar zij heeft er moeite mee om het te gebruiken op een plek die je vrij wil houden van schadelijke stoffen, zoals de natuur.

De heer Dewachter meent dat de doelstelling van de PvdD helder is: houd water zo schoon mogelijk en probeer verontreiniging door gebruik van effluent of ander

water te voorkomen. Maar in een droge zomer zit er een hoog percentage effluent in rivieren en beken. De zuivering van Eindhoven bepaalt dan in grote mate het debiet, maar ook de kwaliteit van het water. Als er geen verbod op ligt, wordt dat water ook gebruikt voor het besproeien van landbouwgewas. Zou je dan ook niet moeten stellen dat je niet meer kunt beregenen uit oppervlaktewater omdat dat in te grote mate is beïnvloed door effluent?

Mevrouw Lammers vindt het van belang om de natuur zo schoon mogelijk te houden. Als je ziet, zeker nu met de lage afvoer, dat de waterkwaliteit vermindert, moet je daarover dus grote zorgen hebben. Daarom vindt de PvdD dat er in deze voorjaarsnota veel te weinig wordt ingezet op het sneller aanpassen van de vergunningen voor directe en indirecte lozingen. Er is te weinig inzet op bronaanpak. De inwoners gebruiken zo'n 120 liter per dag, per persoon, terwijl dat in België maar 80 liter is. Het is een politieke keuze om zoveel water te gebruiken; het kan anders. Als je de peilen in de winter verhoogt, heb je minder last van verdroging.

Het AB zou ook hard moeten inzetten op de aanleg van grijswatersystemen. Deltares heeft enkele jaren geleden al voorspeld dat er een drinkwatertekort aankomt. Toch worden er grote woningprojecten gerealiseerd zonder grijswatersysteem. De betrokkenen snappen het niet of vinden het te duur. Het is belangrijk die systemen aan te leggen en niet alleen aan de korte termijn te denken. Het is zelfs een optie om terug te gaan naar een gemiddeld gebruik van 40 liter per dag.

De heer Dewachter hoort een heleboel goede dingen zeggen die hij herkent: ga anders met water om en beperk het gebruik. Maar dat is geen reactie op zijn vraag of je het huidige gebruik van oppervlaktewater in de landbouw niet zou moeten verbieden, omdat dat sterk beïnvloed kan zijn door het effluent van de zuivering.

Mevrouw Lammers zegt geen voorstander te zijn van het gebruik van vervuild water. Maar zij wijst op het doel van het amendement om niet op dit moment al te kiezen. Het gaat haar niet om de landbouw, maar in eerste instantie om de natuur. Het heeft voor haar fractie totaal geen waarde om in deze voorjaarsnota al te kiezen waarvoor het waterschap het gezuiverd effluent gaat gebruiken, maar dat is wat het DB voorlegt. Zij vindt dat er eerst een uitgebreid debat nodig is.

De heer Van Rijckevorsel ontkent dat hij, zoals is beweerd, heeft gezegd dat het effluent zou moeten worden ingezet voor drinkwater. Het gaat om een project van de familie Swinkels van Bavaria met de naam Boer-Bier-Water. Er is keurig uitgelegd waarom dat water wordt gebruikt voor de landbouw en om welk water het gaat. De fractie Natuurterreinen vindt dat je moet opletten waar je effluent voor inzet. Hij vraagt zich af of mevrouw Lammers wel bekend is met dat project.

Mevrouw Lammers antwoordt bevestigend. Daarom heeft zij net gezegd dat zij weet dat dit water niet wordt gebruikt voor bier, maar dat het wordt doorgespeeld naar de boeren. Daaruit blijkt wel dat dat water niet honderd procent gezuiverd is, want dan zou Bavaria wel gek zijn om het aan de boeren te geven. De vraag is ook hoe zuiver gezuiverd effluent is. Het AB heeft daarop nog geen visie geformuleerd. Daarom is het voorbarig om nu al op allerlei toepassingen in te gaan. Zij stelt dus voor het gewoon open te houden in de voorjaarsnota en alleen te zeggen dat het waterschap inzet op het gebruik van effluent.

Mevrouw Van der Zanden herhaalt dat er in het verleden afspraken zijn gemaakt over een pilot. Die pilot kan een goede aanleiding zijn om de discussie te voeren.

Mevrouw Lammers vindt dat een goede suggestie. Naar aanleiding van de pilot kijkt het AB dan voor welke toepassingen effluent kan worden gebruikt. Zij is het helemaal eens met mevrouw Van der Zanden.

Mevrouw Van der Zanden vraagt of mevrouw Lammers het er ook mee eens is dat het in het amendement voorgestelde beleid al wordt uitgevoerd.

Mevrouw Lammers antwoordt ontkennend, want zij stelt dat in de voorjaarsnota staat dat het waterschap effluent gaat gebruiken voor natuurherstel en grondwateraanvulling. Dan is er dus al een doel bepaald, terwijl een pilot juist heel geconcentreerd en afgebakend moet zijn.

Zij heeft vorige week al gevraagd om een suggestie van het DB voor een betere formulering, zodat iedereen zich erin kan vinden. Ondanks herhaaldelijke verzoeken heeft zij niets gekregen, maar zij staat nog steeds open voor die suggesties. Het zou ook zo moeten werken dat je na een discussie tot een gezamenlijk standpunt komt.

De heer Verhoeven merkt op dat er veel is gesproken over urgentie en hij hoort ook vaak dat zaken worden doorgeschoven. Hij wil het daar graag eens over hebben, bij voorbeeld in een fractievoorzittersoverleg met de benen op tafel, want hij proeft in het AB heel breed dat het sneller wil. Maar dat moet de organisatie dan wel aankunnen.

Hij vindt dat mevrouw Aerdts goede standpunten heeft genoemd en wil daarover graag eens met haar van gedachten wisselen. Er zaten best interessante dingen bij. Zij had het in relatie tot betaalbaarheid over meer betalen voor water bij een groter verbruik, iets wat ook in motie 3 wordt genoemd. Dat lijkt hem een zaak voor de toekomst, maar het AB moet er zeker naar kijken, want er moet iets veranderen. Als De Dommel de doelen wil halen, zal het AB meer geld beschikbaar moeten stellen, zodat er personeel bij kan komen. Als er een grotere snelheid nodig is, moet het AB de consequenties dragen en met oplossingen naar de organisatie komen.

Mevrouw Van der Zanden bedankt de organisatie dat het AB al op korte termijn de bespiegelingen op de plannen van Jaimi van Essen tegemoet kan zien.

Tijdens het zomerreces is er tijd om er goed over te denken.

Hoewel zij niet het gevoel heeft dat het bij het AB of de organisatie ontbreekt aan een gevoel van urgentie, lijkt het haar goed in te gaan op de suggestie van de heer Verhoeven om met de fractievoorzitters eens informeel te praten over de vraag waarom dingen lopen zoals ze lopen en hoe het anders zou kunnen.

Mevrouw Van Santvoort verontschuldigt zich dat zij meende dat motie 5 was ingetrokken. De AWP staat achter die motie van 50PLUS en de PvdD. In Nuenen ziet zij duidelijk dat gemeentebesturen vaak niet weten wat “water en bodem sturend” inhoudt, terwijl dat van belang is voor de samenwerking bij onder andere bouwplannen.

De heer Aarts zegt dat hij motie 5 aanhoudt, omdat dit volgens hem niet het moment is om te proberen om die door te duwen. Daarmee is geen belang gediend. Hij vindt het wel belangrijk om de rug recht te houden.

Op zijn vraag wanneer participatie gepland staat, heeft hij geen antwoord gehad. Hij is benieuwd hoe de participatie vorm krijgt.

In de gecombineerde commissievergadering heeft hij vragen gesteld over transformatie en die heeft hij vandaag opnieuw geformuleerd. Hij meent dat ook daarop geen antwoord is gekomen. Het gaat hem er niet om dat hij die

antwoorden ter plekke krijgt, maar hij vraagt er wel aandacht voor. Hij kan de vragen voor de portefeuillehouders op schrift stellen.

De voorzitter meent dat dit zou helpen; het DB is er uiteindelijk om het AB op een goede manier te bedienen.

Mevrouw Lammers merkt op dat zij net een aangepast amendement 1 heeft gestuurd. Het lijkt haar verstandig als het DB daar nog naar kijkt voordat het tot een oordeel komt.

“In hoofdstuk 3 van de Voorjaarsnota 2027-2032 nadere toelichting, op pagina 15, onder ‘Waterketen van de toekomst’, de volgende tekst:

Voldoende water: hergebruik van effluent voor natuurherstel, grondwateraanvulling en als proces- of gebruikswater voor bedrijven. Binnen de watertransitie wordt dit thema ook geïntroduceerd voor de waterketen van de toekomst.’

Te wijzigen in:

“Voldoende water: er wordt ingezet op hergebruik van effluent. Dit wordt oa middels een pilot gedaan. Binnen de watertransitie wordt dit thema ook geïntroduceerd voor de waterketen van de toekomst”

Toelichting:

Dit amendement past de huidige tekst in de VJN aan middels het schrappen van de toepassingen van gezuiverd afvalwater (effluent). De indieners achten toepassing in natuur en landbouw op dit moment onwenselijk, omdat effluent ondanks zuivering reststoffen kan bevatten, zoals PFAS en andere moeilijk afbreekbare of mogelijk nog niet gedetecteerde stoffen. Bovendien zijn wetenschappelijke inzichten over de schadelijkheid van stoffen in ontwikkeling; stoffen die nu als veilig worden beschouwd, kunnen dat in de toekomst mogelijk niet blijken te zijn. Verspreiding van effluent naar natuur, bodem en grondwater kan daardoor leiden tot ophoping van schadelijke stoffen en moeilijk omkeerbare milieuschade.

De indieners zien wel kansen voor circulair watergebruik in toepassingen waarbij de risico's voor volksgezondheid en milieu beheersbaar zijn, zoals industriële processen waarbij het gebruikte water via het riool terugkeert naar de rwzi, of grijswatersystemen voor bijvoorbeeld het doorspoelen van toiletten. Hiermee wordt hergebruik van water gestimuleerd zonder risico op verspreiding van schadelijke stoffen naar natuur, bodem, grondwater of de voedselketen. We zijn daarom wel voor het uitvoeren van pilots om op een beheersbare wijze te kijken waar het kan worden toegepast zoals in de industrie.”

De voorzitter schorst de vergadering voor DB-beraad.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij het woord aan de heer Lokin.

De heer Lokin bestrijdt dat het DB “niet thuis” geeft als het AB ergens over wil spreken. Het is mogelijk dat als individuele AB-leden iets willen, dat niet meteen wordt gezien als een opdracht voor het DB. Maar zowel bij de start van de bestuursperiode als tijdens de rit is gezegd dat het DB graag wil praten over de financiële kaders. Dat is toen ook gebeurd en is afgerond met de conclusie dat het resultaat voor de rest van de bestuursperiode als uitgangspunt zou gelden. Taakreserves zijn daar een onderdeel van. Het beleid is om de taakreserves af te bouwen, maar dat lukt niet zo best, want er is steeds geld over. Het DB staat open voor suggesties van het AB en wil alle gesprekken aangaan. Hij wil dus af van de verdenking dat het DB daartoe niet bereid is.

Spreker erkent dat nieuwe omstandigheden, bijvoorbeeld op het gebied van het klimaat, kunnen leiden tot aanpassing van de afspraken met de sportvisserijsector. Het DB zal in 2027 inventariseren wat nodig is en of er opties moeten worden ingebouwd in de vispachtovereenkomsten. Zo kan het waterschap vanaf 1 januari 2028, bij herziening van het eerste contract, ingrijpen

als de visstand dat vereist. Dat kan zijn in verband met de waterkwantiteit, om redenen van temperatuur, of vanwege de ecologie in bredere zin. Randvoorwaarde is dat de sportvissector niet vervreemdt van het waterschap. Bovendien gelden de algemene randvoorwaarden voor acties van de overheid, dat het haalbaar, betaalbaar, uitvoerbaar en handhaafbaar moet zijn. Hij wil op die basis eind 2027 komen met een voorstel om deze optie in te bouwen in de sportviscontracten. Goed bestuur vereist objectiviteit en transparantie. De afspraken moeten dus goed te monitoren zijn. Hij hoopt dat dit gebaar het gevoel geeft dat het DB dit serieus neemt.

De heer De Bijl deelt mede dat hij na deze toezegging motie 1 intrekt.

De heer Peeters stelt over motie 2 dat hij na overleg met de directeurs en de organisatie bereid is te kijken op welke termijn het gevraagde uitvoerbaar is en wat de gevolgen ervan zijn. Hij zal daarop nog deze zomer terugkomen. Mevrouw Bemelmans kan dan bepalen of zij de motie alsnog wil indienen in de eerste cyclus in september.

Volgens hem wil het DB ten aanzien van hergebruik van effluent hetzelfde als de PvdD. Iedereen in deze zaal wil een pilot en die komt er ook, zoals afgesproken. Hij wil nu niet vastleggen op welke locatie dat gebeurt en of de pilot betrekking heeft op natuur, landbouw of industrie. Er lopen in dat verband nog verkenningen. Hij verwijst daarvoor naar de presentatie van 7 februari 2024 in de commissie WKWK over effluenthergebruik en naar de tekst in WBP5. Daarin staat dat effluent nuttig moet worden ingezet, maar er is niet gespecificeerd waar of wanneer dat zou moeten zijn.

De PvdD heeft er toch voor gekozen een nieuw amendement in te dienen. Het advies van het DB blijft hetzelfde; het vindt het amendement nog steeds overbodig, want dit is al de huidige praktijk. Hij ontraadt het amendement ook omdat in de toelichting staat dat de PvdD met name toepassingen in natuur en landbouw onwenselijk acht. Het beeld van het DB is dat na verregaande zuiveringen, die al geprogrammeerd staan, effluent op termijn een stuk schoner kan worden. Zeker als je aan de zuivering nog een vierde en vijfde trap toevoegt.

Mevrouw Lammers is voor een deel gerustgesteld dat het waterschap met deze pilot niet zomaar overal aan de slag gaat; zeker niet zomaar in de natuur. Zij vraagt zich wel af waarom het DB per se aan die verschillende doelen, zoals natuurherstel en grondwateraanvulling, vasthoudt, zoals in de voorjaarsnota staat. Zij nodigt het DB nogmaals uit om het te zeggen als er iets in het amendement staat waarvan hun nekharen overeind gaan staan. Zij past dat dan aan. Maar zij wil graag dat natuurherstel uit deze voorjaarsnota gaat.

De heer Peeters meent dat de verschillen misschien toch iets groter zijn dan gedacht.

Het DB houdt vast aan de tekst in de voorjaarsnota, omdat het eerlijk wil zijn naar de omgeving. Hij weet dat ook de PvdD veel waarde hecht aan eerlijke en transparante communicatie. Bij het verkennen behoren de natuur en grondwateraanvulling tot de mogelijkheden. Die zaken wil hij niet van tevoren uitsluiten. Als je die zou schrappen, zou je voor de buitenwereld de indruk kunnen wekken dat die mogelijkheden nooit aan bod komen.

Mevrouw Lammers vraagt of zij goed heeft begrepen dat het mogelijk is dat deze mogelijkheden worden gebruikt. Of ligt er gewoon al concreet een map met een aantal mogelijke projecten waarbij ook natuurherstel? Als dat zo is, hoort zij dat graag.

De heer Peeters herhaalt dat er geen lijstje ligt met locaties, maar er wordt verkend wat de mogelijke afzetbronnen zijn voor een nuttig hergebruik van effluent. Dat zijn bronnen van de landbouw, van de industrie en de grondwateraanvulling. Het geheel wordt in kaart gebracht, maar er zijn nog geen besluiten over genomen.

De heer Tijhof wijst de heer Aarts erop dat de AB-bijeenkomst van 26 augustus a.s. onder andere in het teken van participatie staat.

De voorzitter stelt dat het DB expliciet aandacht zal besteden aan moties die in het verleden zijn aangenomen dan wel overgenomen. Bij zo'n motie zal in de begroting staan hoe er uitvoering aan wordt gegeven of waarom er geen uitvoering aan kan worden gegeven. Er zullen geen moties tussen wal en schip vallen.

Ten aanzien van amendement 2 over de GGA's blijft hij erbij dat het DB en de PvdD dicht tegen elkaar aan zitten. Het DB heeft zijn standpunt opgeschreven en meent dat het niet veel toevoegt als je woorden verandert en het daarmee net op een andere manier zegt. De huidige tekst doet recht aan wat het DB beoogt. Als in een project een randvoorwaarde niet aanwezig is, probeert het DB daar altijd iets aan te doen, zoals hij in eerste termijn en in de gecombineerde commissievergadering al heeft gezegd. Maar het waterschap start niet met een GGA-traject als er onvoldoende aan de voorwaarden is voldaan en er naar verwachting niet op korte termijn aan zal worden voldaan. Dan kan het de capaciteit beter inzetten waar de omstandigheden wel optimaal zijn om resultaten te bereiken. De huidige tekst in de voorjaarsnota doet daaraan recht en hij vindt dat het amendement daar niet veel aan toevoegt. Daarom blijft hij erbij dat het overbodig is.

Mevrouw Bemelmans deelt mede dat zij motie 2 aanhoudt.

Het gewijzigde amendement 1 wordt in stemming gebracht en verworpen met 19 stemmen tegen en 6 stemmen voor.

Amendement 2 wordt in stemming gebracht en verworpen met 21 stemmen tegen en 4 stemmen voor.

Amendement 3 wordt in stemming gebracht en verworpen met 22 stemmen tegen en 3 stemmen voor.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring over het voorstel.

Mevrouw Aerds verklaart dat zij voor het voorstel zal stemmen in het vertrouwen dat de door haar genoemde punten worden meegenomen in de begroting.

Het voorstel wordt aangenomen met 22 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

5. Sluiting.

Mevrouw Van der Zanden merkt op dat het AB een druk jaar met veel bijeenkomsten achter de rug heeft. Druk voor het AB, maar ook voor degenen die het AB ondersteunen. Zij neemt aan dat zij namens het hele AB spreekt, als zij zegt dat het zich enorm gesteund voelt door de bestuursondersteuners, in het bijzonder de bestuursadviseur voor het AB. (Applaus.)

De voorzitter sluit zich daarbij aan en wenst iedereen een goede en ontspannen zomer toe; zeker ook de mensen van bestuursondersteuning en bestuurszaken. Hij ziet iedereen graag terug op 26 augustus tijdens de AB-dag, waar participatie op het programma staat, maar ook de volgende Dommeldialoog, die in het teken staat van dierenwelzijn.

*Hierna sluit hij, te 20.37 uur, de vergadering met de volgende woorden:
"Hierbij spreken wij het vertrouwen uit dat de werkzaamheden door ons verricht,
in het belang zijn van de taakuitoefening van het waterschap."*

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 30 september 2026.

*E. de Ridder
(voorzitter)*

*H.J. Kielenstijn
(secretaris)*